

СПРАВКА
ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА ЗИД НА ЗПУО

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	Иванова22 Портал за обществени консултации	<p>„Държавата подпомага заплащането на такси за ползване на детски градини, дължими от родителите, които без помощта на друго не могат да задоволят основни жизнени потребности на децата си.“</p> <p>Благодарим Ви господа политици, че отново пренебрегвате децата на нас – „БОГАТИТЕ“ родители, които работим и имаме „ГРАНДИОЗНИЯ БРУТЕН“ доход от 400 лв., които се стараем да оцеляваме и да осигурим прилично съществуване и обучение на децата си. На фона на недостигащите места за детски градини в София и други по-големи градове, Вие намерихте мотиви да продължаваме да си отглеждаме мързеливите и разчитащите само на помощи люде. Моите деца нямат пълното ми внимание, защото съм работещ родител, нямат право на детски добавки, помощи и подпомагане за такси за ДГ, защото съм „БОГАТА“ нищо че нетният ни доход е под необходимия за оцеляване.</p> <p>Децата са равни! Защо позволявате дискриминация! Защо продължавате да ги пропъждате от родината им!</p>	Не се приема.	Няма конкретно предложение. Целта на промените е осигуряване на достъп до предучилищно образование за децата от семейства, за които таксата представлява бариера за записването им в детска градина.
2.	D.Simeonova Портал за обществени консултации	<p>С така предложените изменения и допълнения се предлагат политики, насочени към въвеждане на задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст на детето.</p> <p>Моите възражения са именно срещу „задължителността“ на</p>	Не се приема.	Въвеждането на задължителното предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група. Анализите на резултатите на

това предучилищно образование. Считаю, че такава задължителност на образованието за 4-годишн и деца не съответства на традициите и действалата дълги години нормативната рамка, включително конституционна такава, не способства за реализиране на така декларираните от вносителите цели (необходими са конкретни други мерки), не отговаря на най-добрия интерес на детето, който в тази възраст е силно индивидуален, а не стандартизиран. Мярката е непропорционална, необоснована, тъй като целите могат да бъдат осъществени по друг начин, чрез подходящи политики и проекти, без законово въвеждане на „задължителност“, доколкото осигуряването на леснодостъпна възможност би довело до пълното осъществяване на повечето от поставените цели.

1. Образованието в институционална среда за деца на 4-години следва да е достъпна за всички възможност, но не може да бъде задължителност. Не са налице и основания за такава задължителност, доколкото съгласно чл. 53 ал. 2 от Конституцията **училищното** обучение до 16-годишна възраст е задължително. ПРЕДучилищното образование в т.нар. детски градини (чл. 56 ал. 1 от Законопроекта) не е част от „училищното обучение“ и вменяването на задължителност противоречи на конституционната разпоредба посочена по-горе. Съгласно Закона за нормативните актове (чл. 15), нормативният акт трябва да съответства на Конституцията. В този смисъл задължителност на институционално ПРЕДучилищно образование влиза в противоречие с ясната конституционна норма.

2. Образованието в институционална среда за деца на 4-години следва да е достъпна за всички **възможност**. За съжаление до момента това не е така. Това е практически недостъпна услуга в повечето големи градове

учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS. В доклада за България в т. 4.2 от Глава 4: Фактори, влияещи върху постиженията по четене на учениците от 4. клас се коментира ролята на посещаването детска градина или предучилищна група върху резултатите по четене на попадналите в извадката на изследването четвъртокласници: „Посещаването на детска градина има ключова роля за личностното изграждане на подрастващите,

(изключително остър е проблемът в гр. София напр. поради недостиг на места в детските градини). Затова е и нелогично да се въвежда задължителност за нещо, което е практически недостъпно и бидейки само възможност към момента. По-добре е и е логично властите да насочат усилията си към осигуряване на възможност за такова образование за всички желаещи, за реална достъпност на услугата, вместо да вменяват „задължителност“ по закон. Вносителите сами посочват, че е необходим „двегодишен срок за въвеждане на задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст (до началото на учебната 2022/2023 г.) с цел общините да осигурят места в детските градини и необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование на децата на 4-годишна възраст“. А всъщност трябва да е обратен процесът – да са налице условия и възможности, от които децата и родителите да могат да се възползват безпроблемно, вместо да се изменя закона с въвеждане на „задължителност“, която не може да бъде и реализирана поради множество пречки и недостиг на места, условия и пр.

3. В мотивите се сочи, че цел е „да насърчи приобщаването и да **предотврати социалното изключване**, а впоследствие и отпадането **на деца от уязвимите групи**, като им осигури подкрепа за преодоляване на обучителните затруднения чрез ранно идентифициране на потребностите“. Считаме, че мерките, насочени към приобщаването и предотвратяване социалното изключване на уязвими групи следва да се случва посредством конкретни мерки, насочени към тази конкретна цел и към нуждите на тези именно групи – чрез стъпки, политики и програми насочени именно към предотвратяване на социалното изключване, а не завоалирано като изменение в закон, насочен към всички.

като развива техните социални и практически умения. Посещаването на предучилищна група освен социализацията на децата дава възможност и за допълнителна подкрепа на тези от тях, които имат липси в семейството, породени от социални, икономически или културни предпоставки. Предучилищното образование и възпитание, най-често провеждано в детските градини, се стреми да подготви децата за училище, като намали или напълно отстрани липсите в семейството, особено при социално уязвимите групи“. За родителите, които не желаят децата им да посещават детска градина, могат да се възползват от самостоятелната организация на предучилищно образование.

От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционосъобразност на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в

Тази задължителност няма да спомогне за осъществяването на тази цел, а е необходимо да се работи чрез насочването и реализацията на подходящи мерки и политики именно към групите, застрашени от изключване.

4. Съгласно чл. 26 на ЗНА изработването на проект на нормативен акт се извършва при зачитане на принципите на необходимост, обосновааност, предвидимост, откритост, съгласуваност, субсидиарност, пропорционалност и стабилност. В случая предвид посочените цели налице е необосновааност, не се установява и необходимост.

Необходимост има – от мерки за работа с т.нар. уязвими групи, от борба с бедността, което не може да е цел на законопроекта чрез въвеждане на задължителност на образованието в институционална среда за всички деца на 4-години. Т.е. мярката е НЕПРОПОРЦИОНАЛНА.

Изложените в мотивите съображения, че мярката ще подпомогне бедни родители („които без помощта на друго не могат да задоволяват основни жизнени потребности на децата си“) е похвална, но неясно остава защо трябва да се осъществява чрез въвеждане на „задължителност“. Съгласно логиката и опитните правила няма никаква пречка такива родители да бъдат подпомагани, да бъдат освобождавани от такси, да бъдат включени в различни целеви програми и децата им да имат възможността да посещават детска градина и без предлаганото законово изменение. Декларираната цел да се създаде възможност за възстановяване на дължими от родителите такси за посещение на детска градина в бюджетите на общините за сметка на средства от държавния бюджет може да бъде осъществена и понастоящем без приемането на предложеното законово изменение, въвеждащо задължителност на предучилищното образование за всички 4-годишни деца, затова посоченият мотив не обосновава изменението и се

конституционноправната доктрина, както и в практиката на Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване.

явява голословен.

5. В приложената Предварителна оценка на въздействието се сочи, че „децата, които растат в среда на ниско образовани родители, а езикът, който говорят в семейството не е български, най-често отпадат поради отсъствия, проблеми с училището, семейни и други причини. В повечето случаи на входа на първи клас тези деца са натрупали значителни дефицити, които не могат да се компенсират от училищата...“. Считаме, че констатираните проблеми следва да бъдат разрешавани от компетентните органи и институции конкретно, а не да се търси едно твърде абстрактно и несигурно разрешаване чрез законова промяна, засягаща и групи с високо образование (висше и по-високо) и с говорим език в семейството – български. Ако налице са затруднения и проблеми във фазата на училищното образование от деца, чиито говорим език в семейството не е български, то мерки следва да бъдат взети в тази посока чрез съответните подпомагащи политики, целево субсидиране, насърчаване и пр. спрямо нуждаещите се от такова, вместо да се подменя разрешаването му чрез възвеждане на една спорна за обществото и недобре мотивирана мярка по отношение на всички. Дори финансово, мярка насочена към нуждаещите се конкретно е значително по-обоснована, отколкото финансирането на услуга от държавния бюджет за всички, включително и за тези групи, които нямат нужда от такава услуга и не желаят ползването ѝ/.

6. Изцяло извън полезрението на вносителите е въпросът с правото и възможността за т.нар. „домашно образование“, което е налице във всички други европейски държави и във възрастни групи много над 4-години. Критика, която нееднократно е отправяна и е включвана в обществения дебат – напр. в-к КАПИТАЛ/ 15.10.2018

(https://www.capital.bg/light/tema/2018/10/05/3321831_za_kogo_ne_bie_zvunecut/).

(„Официални данни няма, тъй като държавата приема, че всяко дете, което не е записано в стандартно училище, изобщо не се обучава и не само игнорира усилията и успехите на тези семейства, но и ги преследва. Може ли МОН да ни подготви за живота или "държавата има монопол върху образованието, а ние сме нейни клиенти насила").

Не се взема предвид, че понастоящем не съществуват концептуално алтернативни свободни училища и неучилищни форми на образование и за възрастта, подлежаща на задължително училищно образование до 16 години, между които родителите да могат да избират съобразно индивидуалното развитие и потребности на детето си.

Законодателят продължава да върви в дългогодишния коловоз на държавен монопол, ранна институционализация, стандартизация /който е характерен за друг обществен строй/.

Притеснително е и че особено във фазата от живота, в която детето има безусловна необходимост от стабилност, грижа и възпитание, които са право и задължение на семейството/родителите, държавата чрез МОН възнамерява да отнеме от семейството/родителите от правото на грижа и възпитание, предоставяйки го и то със задължителност на институцията „детска градина“, в която център са програмите и държавните образователни стандарти, трудовият график (смени) на учителките, нивото и нуждите на групата, а не индивидуалните нужди, способности и желания на 4-годишния „ученик“.

Много специалисти смятат, че във възрастта от 3-4-5 години децата имат нужда преимуществено от индивидуална работа, подкрепа и лично внимание,

		<p>отколкото от институционализация. Индивидуална работа и лично възпитателско отношение според нуждите и възможностите на детето няма заложена в проекта. Няма заложена възможност за индивидуална преценка за готовността, нуждата и желанието и на семейството/родителите и на детето на 4 –години да бъде включено в институционалната образователна среда преди училището.</p> <p>Поради всичко изложено, възразявам срещу предложените изменения като необосновани, непропорционални на декларираните цели и неотговарящи на най-добрия интерес на детето.</p> <p>Затова смятам, че образованието в институционална среда за деца на 4-години следва да е достъпна за всички възможност, но не може да бъде задължителност.</p> <p>Смятам, че една действително добре осигурена и достъпна възможност би била достатъчна за реализиране на декларираните в мотивите цели без да се вмениява законова задължителност.</p>		
3.	<p>veselo111</p> <p>Портал за обществени консултации</p>	<p>Неправилен подход, който няма да доведе до така желаното НЕ отпадане от училище. Образованието трябва да бъде лична цел и осъзнатост, а не задължителност. Социалните помощи трябва да бъдат преразгледани!</p> <p>Преди т.нар. демократични промени, нямаше задължително предучилищно образование, но почти нямаше неграмотни хора! Дори и тези, които завършваха начално образование бяха грамотни. Сега въпреки задължителността, въпреки усложнените и натоварващи учебни планове - ШИРЕЩА СЕ НЕГРАМОТНОСТ!</p> <p>Неграмотност не се бори със задължителност! Когато неграмотният разбере, че няма да получава помощи, защото е неграмотен, а ще получава такива само срещу труд - неграмотни няма да има. Не може да се</p>	Не се приема.	Няма конкретно предложение.

		<p>дискриминират деца заради други. Децата, отглеждани в българският етнос, нямат проблем. Вниманието трябва да бъде насочено към другите етноси, без оправданието за дискриминация. Всички сме равни! След като не покриваш определен минимум знания, ще ти бъде наложено да го направиш. Ако не, за да живееш ще ти се наложи да работиш най-неприятната работа - но работа, а не помощи!</p>		
4.	<p>Yantrova Портал за обществени консултации</p>	<p>Ако имате проблем с конкретни етноси или прослойки от обществото, моля да предприемете подходящи мерки, за "да обхванете" конкретно тях, а не покрай сухото да гори и суровото ... Ако чрез задължително обучение на 4 годишните се целите в ромския етнос - ориентирайте политиките си така, че да обхванете него, а не всички 4 годишни деца. Вие по-големите изучихте, проконтролирахте, възпитахте и т.н., та до 4 годишните ли опряхте? Не ви ли е срам да съсипвате възпитанието на децата ни? Какво ви кара да мислите, че една учителка на 20-30 деца може да ги гледа и възпитава по-добре от техните родители? Не усещате ли, че ви личи, че искате да превърнете децата ни не в личности а в стадо? Освен това къде са ви учителите, къде са ви местата по детските градини? Хората записват децата на детска градина откакто се родят, а вие сте тръгнали да ги насилвате? При това сериозен процент от децата са вече обхванати от детските градини. Останалия минимален процент ли ви вади очите, та искате зорлен да вкарате децата по градините? Изобщо, вземете се спрете, и се откажете от такива насилствени политики! Етническите проблеми си ги решавайте по друг начин, а не използвайки методи за принуда над всички ни! Другите аспекти на този проектозакон няма да ги засягам. Но съм АБСОЛЮТНО ПРОТИВ, предучилищното обучение на 4 годишните да е</p>	<p>Не се приема.</p>	<p>Въвеждането на задължително предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група. Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS. За родителите, които не желаят децата им да посещават детска градина, могат да се възползват от самостоятелната организация на предучилищно образование.</p>

		ЗАДЪЛЖИТЕЛНО!!! Няма начин! Конституцията ми дава право и ми вменява задължение да възпитавам децата си, а с това принудително обучение на 4 годишните вие ме лишавате от него!!! Абсолютно съм против!		
5.	Piko Портал за обществени консултации	Виждам логика за задължение и ранно детско пребиваване в детски градини и ясли само за деца, чийто майчи език НЕ е български. Целта е децата да бъдат подготвени за първи клас да разбират какво им говорят учителките; Един вид предучилищно научаване на български език. Във всички останали случаи нищо не налага задължителното вкарване на децата в градина и ранното им откъсване от семейната среда. Малките деца е по-добре да бъдат отглеждани в семейството, особено при образовани и работещи родители. Такива родителите да бъдат подпомагани чрез данъчни и други облекчения; Също при интерес от институциите може да се организират школи по спорт и изкуства за почасово посещение за развитие на децата, но посещението на децата там да е по избор и желание на родителите.	Не се приема.	Въвеждането на задължителното предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група.
6.	ultrasound Валери Чакърски Портал за обществени консултации	Категорично съм против ранното предучилищно образование от 4 г. възраст. Децата трябва да си играят и да им бъдат четени приказки в къщи или детската градина, а не да им се вкарват в главите вредни виждания за света и ранно сексуално образование целящо тяхното психично деформиране. Затова в другите европейски страни вече е пълно с хомосексуалисти и объркани сексуално младежи наречени джендъри. Това искат да стане и тук. Абсолютно съм против корумпираните политици опитващи се да вкарат тази античовешка система в страната. Това че е така в Европа, не значи че трябва да стане и тук! То е и противоконституционно!	Не се приема.	Водеща роля в предучилищното образование има играта. Държавният образователен стандарт за предучилищно образование не предвижда ранно сексуално образование.
7.	С.Петкова Портал за обществени консултации	Включвам се по темата и ще изложа аргументите си. 1.Ранната институционализация на деца по никакъв	Не се приема.	Изразено е мнение и няма конкретно предложение.

	<p>консултации</p>	<p>начин не подобрява уменията им за възприемане и учене. Точно обратното-ранното откъсване от семейна среда води до неблагоприятни последици и по този начин се предизвиква обратен ефект- липса на концентрация, нежелание за учене в по-горните класове. Децата на тази възраст трябва САМО да играят. Учене чрез игри. Освен това на 4 години много от тях дори не могат да говорят.</p> <p>2. Гражданите в една демократична държава, трябва да имат право на избор кое според тях е най-доброто за децата им-т.е нека изборът бъде на родителите да запишат децата на градина задължително от 4 години или не. Това изконно право по този начин се нарушава, внушавайки че държавата може и знае по-добре, кое е полезно за децата ни. Тук не съм съгласна, защото правото на отглеждане и възпитание на децата е конституционно право, а всяка държавническа намеса говори за желание за контрол и клони към недемократичните режими.</p> <p>3. Базата в детските градини и училищата не е приспособена за приемане на нови деца.</p> <p>4. Относно малцинствените групи ранното им въвеждане в детски градини няма да повиши езиковите им умения.</p> <p>Проблемът е на училищно ниво. Много ученици от малцинствата не посещават училище, въпреки че се водят ученици. Има деца, завързващи 7-ми клас неграмотни. Може да си отговорите на този въпрос ЗАЩО? И това не е защото не са ходили на детска градина от 4-годишни.</p> <p>Благодаря , надявам се да вземете предвид мнението ми.</p>		<p>Задължителното предучилищно образование не представлява институционализация на детето. При недостиг на места проектът предвижда влизане в сила на задължителното предучилищно образование за 4-годишните деца от началото на учебната 2023/2024 г. В този срок общините създават необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование на децата на 4-годишна възраст.</p>
8.	<p>аромашка Портал за обществени консултации</p>	<p>„Обхващането в детска градина на 4 години е изключително важно за езиковото, когнитивното, емоционалното и социалното развитие на детето.“ Къде остава деинституализацията, за която се говори? Детето</p>	<p>Не се приема.</p>	<p>Задължителното предучилищно образование не представлява институционализация на децата, тъй като не представлява трайно</p>

		<p>има нужда преди всичко от любовта и вниманието на родителите си, а не от пренебрегването и крясъците от психически износени учители, за да стане отговорна и полезна за обществото личност.</p> <p>„В същото време това дава възможност на родителите да са по-активни на пазара на труда.“ - Това е демагогия, защото родител, който иска да е активен на пазара на труда и сега може да си даде детето на градина, а който иска да си го гледа въкъщи няма да има тази възможност. Един от основните проблеми в образователната система днес е слабата дисциплина и незаинтересованост на учащите, която според доклади на министерството се дължи на факта, че родителите са абдикирали от задължението да възпитават децата си. Как с предвижданите мерки Вие ги насърчавате да бъдат по-активни в родителските си функции? Напротив - отнема се правото на родителите да отглеждат и възпитават детето си както намерят за добре.</p> <p>"С предлаганите промени се цели да се улесни достъпът до образование" - Нима сега той е затруднен???</p> <p>"По отношение на настоятелствата с предлаганите промени се очаква преодоляване на възможността да разходват приходите от имуществото си, включително тези от земеделски земи, за дейности извън постигането на основната им цел по подпомагане, подкрепа и съдействие на образователната институция." - И сега тези средства са обект на злоупотреби... Недопустимо е това да се позволи! Помислете, че настоятелството може да намери "по-доходен" обект за инвестиция, което няма да е трудно, защото каква възвръщаемост ще има инвестицията в образователната институция. Това ще лиши училищата от тези средства и ще усили още повече апетитите към тях от злонамерени лица.</p> <p>Решително съм против предлаганите промени!</p>	<p>Не се приема</p>	<p>разделяне на детето от семейството. Родителите имат право да изберат целодневна, полудневна, почасова или самостоятелна организация на предучилищното образование. Достъпът до предучилищно образование е ограничен от необходимостта от заплащане на такси, които представляват икономическа бариера за записването на деца в детска градина.</p> <p>Съгласно чл. 306 от ЗПУО настоятелствата са доброволни сдружения за подпомагане на дейността на точно определено училище, детска градина или център за подкрепа за личностно развитие, поради което насочването на дейността му към друг обект, различен от институцията, към която е създадено настоятелството, е недопустимо от закона.</p>
--	--	---	---------------------	--

9.	<p>Snejiiii</p> <p>Портал за обществени консултации</p>	<p>Против съм въвеждането на задължителната предучилищна за деца на 4 години, тъй като децата в тази възраст имат нужда от детство и всеки, които би могъл да си позволи детето му да бъде отглеждано и възпитавано, извън тези институци ще осигури на детето си необходимото разнообразие и игри подходящи за възрастта му! В детските градини учителка с 30 деца няма как да обърне внимание на всички. Условието в детските градини също не са най-подходящите за деца веднага ще дам пример. Живея в близост до детска по цял ден зима или лято, топло или студено всички прозорци са отворени вертикално децата стоят на течение. Прибират се болни когато родител се оплаче от тези условия отговора е, че от Министерството ги задължават да проветряват. Питам аз какво е това проветряване цял ден, и как може всички прозорци да са едновременно отворени това не е нито здравословно нито нормално???? Децата в училищата са неграмотни не защото имат задължителна предучилищна от 5 години в момента, а защото образованието няма качество! Липсава дисциплина учителите са ограничени в действията си. Когато аз бях дете нямаше задължителна предучилищна, но бяхме грамотни защото имаше качество на образованието, имаше ред и дисциплина сега е една пълна анархия и това няма да се промени с тази безумна мярка за задължителна предучилищна на толкова малки деца, подчертавам деца не ученици и много добре Ви разбирам че, искате да интегрирате децата на ромите, но това пак няма да стане по този начин училището е доброволно, и е за тези които наистина искат да научат нещо. Моето предложение е да оставите предучилищната задължителна от 5 дори 6 годишна възраст, но да се вложат повече средства в началното образование, където са основите на обучението. Защото не предучилищната определя познанията, а начално училище дава основа на</p>	<p>Не се приема.</p>	<p>Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS.</p>
----	--	--	----------------------	---

		всичко останало!!!		
10.	Мама Maria Портал за обществени консултации	Когато започнете да предлагате качествена услуга, тогава може да си намирате клиенти! Нито базата ви е достатъчна, нито персоналът е на ниво, учебната програма само губи времето на децата, а храната е пословична. Защо децата трябва да са жертва на безумието ви?! Абсолютно съм ПРОТИВ задължителното институционализиране на децата ми!	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не представлява институционализация на детето. При недостиг на места проектът предвижда влизане в сила на задължителното предучилищно образование за 4-годишните деца от началото на учебната 2023/2024 г. В този срок общините създават необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование на децата на 4-годишна възраст.
11.	V.Mladenovska Портал за обществени консултации	ПРОТИВ въвеждането на задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст по следните причини: 1. Има огромна пропаст между идеята и нейната реализация. След като целта е да бъдат обхванати децата от малцинствата, чийто майчи език не е български и те да се подготвят за първи клас, защо се задължават всички деца на 4 години, които нямат такава потребност да влязат в детската градина? Ориентирайте политиките си така, че да обхванете само тях! 2. Както стана ясно на дискусиата организирана при омбудсмана Диана Ковачева с министър Вълчев до момента не са анализирани резултатите от задължаването на 5 и 6 годишните деца да посещават предучилищна. Станали ли са по-грамотни, общителни, самостоятелни или точно обратното. На какво основание тогава се взема решение без доказан положителен резултат да бъдат обхванати и 4-годишните деца? Децата ни не са опитни зайчета на МОН!	Не се приема.	Въвеждането на задължителното предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група. Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася

3. Родителите трябва да имат право да решават сами кое е най-добро при отглеждането на децата им. Така е и съгласно Върховния закон на Република България – Конституцията. А най-доброто не им се предлага в този момент. От една страна 30-35 деца по списък в групите е предпоставка за много увреждащ здравето шум, много наситен въздух с вируси и бактерии. Стандартите за обем на помещенията от 4 кв.м. площ на дете от години не се спазват. От друга страна е качеството на образование. На смяна е един учител с тези 30-35 деца. Колкото и добър, мотивиран, отдаден да е , не е в човешките му възможности да работи нормално, а за индивидуален подход при развиване на детето, може само да се мечтае. **Така че, ако семейството има възможности да осигури индивидуално обучение и възпитание, не трябва да му се пречи.**

4. Дори и да се намали броят на децата в група и се подобри съотношението на възрастни към деца в ежедневието на децата присъстват твърде много структурирани дейности и твърде малко свободна игра. А последната е от ключово значение за развитието на социалните умения на децата, за емоционалното им съзряване и развиването на креативността им.

Натоварването на четиригодишните със занимания ще ги лиши от изживяванията им като деца, което може да нанесе поражения върху крехката им психика и да доведе до смущения в развитието на по-късен етап. Едно ново изследване на Харвард акцентира върху опасностите от твърде ранното започване на училище и връзката му с хиперактивността при децата и синдрома на дефицит на вниманието. Хубаво е да се запознаете с него <https://fee.org/articles/harvard-study-shows-the-dangers-of-early-school-enrollment/>

5. Децата на 4 години не са все още достатъчно

за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS. При липса на осигурени условия настоящият проект предвижда влизане в сила на задължителното предучилищно образование за 4-годишните деца от началото на учебната 2023/2024 г. В този срок общините създават необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование на децата на 4-годишна възраст. Предучилищното образование не представлява ранно училищно образование, към което е насочено цитираното изследване. Родителите имат право да изберат целодневна, полудневна, почасова или самостоятелна организация на предучилищното образование. Отсъствието на децата от подготовителните групи може да бъде и по други уважителни причини, като за тях не съществува ограничение.

самостоятелни, твърде малки бих казала, за да бъдат задължавани. Да не говорим, че макар и не всички, но все пак има такива, които не са се адаптират. Няма ли да е жестоко спрямо тях да бъдат влачени насила някъде, където не искат да бъдат в продължение на цели 3 години?

6. Не мога да приема, че дете на 4 год. има право да отсъства от ДГ само 10 дни по домашни причини, както е в сега съществуващата наредба. Дори 5 и 6 годишните деца са твърде малки и трябва да прекарват колкото е възможно повече време със семейството си. Не случайно говорим за „първите седем“. Това е времето което едно дете приоритетно прекарва с близките си и не виждам защо ако родителя има време и желание да му се посвети, това вместо да е поощрявано ще е наказуемо. В тази ранна възраст децата имат потребност предимно от сигурност, грижовна семейна среда, много обич, лично внимание, индивидуална работа и присъствието на значим възрастен, а не от институционализиране. Абсолютно безумие е, родителя да иска разрешение от детската градина едва ли не, за да прекара време с детето си и да му се налага да избира между това да използва тези 10 дни да го заведе на море/планина/гости при баба или пък тогава когато детето се чувства леко неразположено, което не налага посещение при педиатъра му или не е напълно излекувано след боледуване, а болничния е свършил да го остави докато укрепне у дома. И като добавим ранното сутрешно ставане, което е стрес за него, престоят от най-малко 10 часа, понякога и 12, факта че средата в градините е организирана така, че детето седи на пластмасово столче през по-голямата част от престоя си там вместо да тича и играе свободно навън, откъсването от семейството, с което може да контактува 2 часа вечер когато вече е много уморено, нуждата от непрекъснато спазване на режим, шумът и понякога нелюбимата храна, получаваме една

		<p>неособено лицеприятна картинка на „грижа“ от страна на държавата. Натрапена грижа при това.</p> <p>7. В редица държави децата започват предучилищна от 4 години, но завършват образованието си на 15-16 г. Което обаче не е валидно за България, където децата учат до 12 клас и се дипломират на 18-19г.</p> <p>8. Ако все пак родител, избере самостоятелна форма на обучение в ПГ тъй като се дава такава възможност, тоест детето му може да посещава кооператив, частен нелицензиран център или да се подготвя у дома, неминуемо се сблъсква с член 18 от нарежда 5 за предучилищното образование. Кому е нужна тази бумашина? Абсолютно безумие – декларации, оценки, да се доказваш пред някаква експертна комисия, че какво? Можеш да отглеждаш, възпитаваш и образоваш детето си. В същото време на родителите не се дава възможност на подобна екстра. Да се запознаят с програмата в детската градината, материалната база, възпитателите и подходите им преди да изпратят децата си!</p> <p>9. Преди два месеца беше пусната анкета на рубриката „Чети етикета“ целяща да определи нагласите на обществото към тази нова мярка – задължителната предучилищна от 4 г. От 27000 гласували 89% са против. Мисля става ясно, че родителите категорично отхвърляме това предложение! https://btvnovinite.bg/predavania/tazi-sutrin/anketa-na-cheti-etiketa-roditelite-ne-odobrjavat-zadalzhitelno-obuchenie-na-4-godishnite.html</p>		
12.	В.Мариновска Портал за обществени консултации	Няма спор, че има проблем в образователната система, и не само там. Само, че както обикновено лекуваме симптомите, не причината. Нека си припомним външното оценяване на знанията на децата ни от европейската	Не се приема.	Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са

система. Имаме значителен спад в резултатите, а Министърът на Образованието, заяви публично в медийното пространство, че след две години очаква още по-лоши/по-ниски резултати. И на фона на това, че децата излизат масово неграмотни, миналата година имах възможност да работя с деца 10-11-12 клас, които участваха в проект за развитието на бизнес идея и извинете резултата беше плачевен. Те не познават половината от терминологията в областта, която изучават. Да не говорим, че не могат да пишат! Деца, които след година-две ще трябва да работят. Това ми напомня един по-стар случай, преди няколко години посетих началната ми учителка в училище. Там ме посрещнаха едни много будни дечища, тогава 9-годишни. И много разпалено започнаха да ми обясняват как учителката им по английски не знае английски и ги кара да пишат глупости. Разбирате ли, 9-годишните знаят, виждат, чуват, разбират кой преподавател колко струва и кой е там само за пари. Сега изведнъж решавате, че 4-годишните са най-тежкия проблем на образованието. Проблемът не е кога влизат, а какво правите вие за да ги задържите и да обогатите знанията и душевността им. Братовчедка ми завършва тази година и казва, че пенсионират ли се възрастните учители, не останаха изобщо училища. Това е перспективата на днешните 4-годишни деца. Но те задължително трябва да влязат в предучилищна. Добре плащайте детските градини на всички, не само на определени групи, но ги оставете да си изживеят детството. Дори само детска градина да посещават, децата от тези групи, които не знаят български, ще научат езика. Но защо и кому е необходимо да пълните главичките им със задължения от толкова крехка възраст? Тук имаше коментар, че в някой държава образованието започва на 4, но завършва много по-рано. За пример в Англия

резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните. Задължителното предучилищно образование не означава, че децата започват училище. Няма да им се отнеме играта, защото постигане на очакваните резултати в тази възраст става предимно чрез игра. Децата ще продължават да учат и играят, както и досега - по методики за съответната възрастова група, без да се променят средата, режимът, изискванията, организацията, които са прилагани традиционно в детската градина. Родителите имат право да изберат целодневна, полудневна, почасова или самостоятелна организация на предучилищното образование.

		<p>бакалавърът е 3 години, не 4. А магистърът е 1, не 2. Така за времето, което ние завършим в България, те вече имат 2 години практически стаж.</p> <p>В най-общи линии съм против, защото:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблемите на образователната система не са решени, даже наченки за разрешаването им нямате. Разширявайки обхвата на образованието ще стане по-лошо. 2. Децата имат необходимост от свободата си и правото на детство. 3. Конституционно право на родителя е да отглежда и възпитава децата си, държавата има право да го подпомага. А и никъде не пише, че предучилищното образование е задължително! 		<p>С предложените законови изменения не се отнема правото на родителите да отглеждат и възпитават децата си. Те са проявление именно на задължението на държавата да помага този процес. От друга страна, законът предоставя възможност родителите да изберат самостоятелната организация на предучилищното образование, при която дейността по отглеждане на детото не се осъществява от детската градина, а остава единствено право и ангажимент на родителя.</p> <p>Безспорно в конституционноправната доктрина, както и в практиката на Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от</p>
--	--	--	--	--

				Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционносъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване.
13.	vania_ilchevska Портал за обществени консултации	<p>След поетапното задължително „вкарване“ в системата първо на 6-годишните, а после и на 5-годишните с презумпцията за неотпадане от системата, са налице следните видими резултати:</p> <p>1. Колкото повече снижавате границата на обхват, толкова повече неграмотни деца има в последствие. И започва едно лудо питане защо има толкова високо ниво на неграмотност спрямо минали години. Отговорът е ясен !</p> <p>2. По другата Ви опорна точка - обхващане на маргиналните групи: Как ще гарантирате еднаквото развитие на всички деца в една група, когато там има и деца, за които българският език е майчин? Това автоматично предполага, че тези деца вече имат някаква основа, която трябва да бъде надградена със задължителния обхват в градината. По различни програми ли ще се преподава в тези групи или едните трябва да бъдат пренебрегвани и ощетявани за сметка на другите? Ако е така - защо е този задължителен обхват? Или може би се цели уеднаквяване на всички, без право на собствено мислене и мнение, т.нар. критично мислене?</p> <p>3. На каква база определяте кой е достоен да бъде освободен от такса и кой - не? Защо отново делите децата</p>	Не се приема.	Въвеждането на задължителното предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група. Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една

		<p>по някакъв признак? Защо задължавате родителите да плащат за нещо, което не са искали, защото Вие така сте решили?</p> <p>4. В чл.47,ал.1 от КРБ е записано, че „Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата“. В тази връзка питам как точно държавата подпомага като тя изцяло изземва тези правомощия на родителите с всичките задължителности? Къде са Ви алтернативните варианти като кооперативи, домашно обучение и т.н. Защото когато се вземат "добри практики" от Запада, се вземат цялостно, а не избирателно. А там гореизброените варианти ги има официално признати или МОН трябва да бъде монополист?</p> <p>5. Защо отново няма дебати и широко обсъждане, а се взема под внимание само мнението на СБУ и подписките, събрани доброволно" от тях? Защото учителите в голямата си част са подписали от различни съображения, не включващи собственото им мнение. Това ли трябва да бъде прието за достоверно и взето под внимание?</p>	<p>година и задължителното обхващане и на 4-годишните. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS. При липса на осигурени условия настоящият проект предвижда влизане в сила на задължителното предучилищно образование за 4-годишните деца от началото на учебната 2023/2024 г. В този срок общините създават необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование на децата на 4-годишна възраст. Предучилищното образование не представлява ранно училищно образование, към което е насочено цитираното изследване. Целта на част от промените е осигуряване на достъп до предучилищно образование за децата от семейства, за които таксата представлява бариера за записването им в детска градина. Родителите имат право да изберат целодневна, полудневна, почасова или самостоятелна организация на предучилищното образование. Министерството на образованието и науката следва определения нормативно административен ред при обсъждане и приемане на</p>
--	--	---	--

				промени в нормативните актове.
14.	<p>Мамаманджі</p> <p>Портал за обществени консултации</p>	<p>Оценявам възможността майките в България, които искат или трябва да започнат работа, да могат да разчитат на помощ от държавата в лицето на детските градини. Но защо една такава услуга трябва да има задължителен характер? Има семейства, които могат да си позволят и дори са избрали да се грижат лично за децата си, вместо да ги изпращат в учреждение, където е обществена тайна, че заболяемостта е висока. Защо трябва да е задължително? Аз имам 5 деца, отгледала съм ги предимно у дома, двама са визшисти, завършиха първенци на випуска си, работят по специалността си, третото мо дете е изключително успешно в работата си, четвъртото, живот и здраве, иска да учи право, а петото е отличник в класа. Това, че съм ги отгледала не в детска градина, не е попречило на тяхното успешно развитие като личности. Определено съм против задължителния характер на обучението на деца от 4 годишна възраст. Благодаря за вниманието.</p>	Не се приема.	Споделен е личен опит и е изразена негативна позиция относно задължителния характер на предучилищното образование за децата от 4 години.
15.	<p>hristo.a.hristov</p> <p>Христо Христов</p> <p>Портал за обществени консултации</p>	<p>Задължителното образование от 4 годишна възраст не бива да се приема.</p> <p>Проблемът е че държавата се управлява от хора, които работят за себе си, не за обществото.</p> <p>Българска държавност нямаме, ние на 100% се управляваме от ЕС и на всякъде се тръби колко е добре това за хората, България едва ли някога е намалявала с 2 милиона за 30г, имайте предвид че европа избира какво да има в учебниците на децата ни.</p> <p>След истанбулската конвенция, аз нямам доверие на политиците, не бих искал те да избират какво ще учат децата ни от невръстна възраст.</p>	Не се приема.	Липсва конкретно предложение.

<p>16.</p>	<p>Doniks</p> <p>Портал за обществени консултации</p>	<p>Настоявам да бъде отхвърлено въвеждането на задължителното предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст, тъй като се:</p> <p>1. Нарушават Конституцията на България – чл. 53, ал.2, според който училищното, а не – предучилищното, обучение е задължително.</p> <p>2. Нарушават редица водещи международни спогодби, по които България е страна и според които семейството е водещо за начина на образование на своите деца – ЕКПЧ Протокол 1, чл. 2; Всеобщата декларация за правата на човека на ООН (чл. 14 и чл. 26 ал.3), Международният пакт за гражданските и политически права чл. 18, ал. 3, Международният пакт за икономически, социални и културни права, чл. 13.</p> <p>3. Нарушават правата на родителите. Според чл. 47, (1) от Конституцията “Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата”. Решенията за децата са приоритет на родителите. Държавата е длъжна да ги подпомага в техните решения, а не обратното.</p> <p>4. Нарушават правата и най-добрия интерес на децата. Редица изследвания показват, че в тази ранна възраст децата имат потребност предимно от сигурност, грижовна семейна среда, много обич, лично внимание, индивидуална работа и присъствието на значим/и възрастни/ни, а не от институционализиране.</p> <p>5. Тези опити са в разрез с образователните политики в ЕС. Задължителното образование в европейските държави е изключително преобладаващо от 6 годишна възраст. Не съществува европейски документ, който да изисква въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4 годишна възраст.</p>	<p>Не се приема.</p>	<p>Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека.</p> <p>Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.</p> <p>По данни на Евростат (отчетено към 2017 г.) по отношение на обхвата на 4-годишните (до възрастта за постъпване в училище) Ирландия, Франция, Великобритания достигат 100 %, Белгия, Дания, Испания, Италия, Люксембург, Малта, Холандия, Швеция – над 95 %, а България се нарежда сред последните в ЕС със 75,7 %, като след нас са Гърция, Хърватска и Словакия.</p> <p>В същото време в държавите членки интензивно се работят в</p>
------------	--	---	----------------------	--

			<p>областта на по-ранен обхват в предучилищното образование - в Гърция, Кипър, Люксембург, Швейцария предучилищното образование е задължително и за 4-годишните, а Унгария и Франция обхващат в задължително предучилищно образование и 3-годишните. В допълнение, в някои европейски страни на 5 години децата тръгват на училище – Малта, Великобритания, Турция, а в други – дори на 4 години (Ирландия, Северна Ирландия).</p> <p>Въвеждането на задължителното предучилищно образование не е в нарушение на Конституцията и посочените международни актове: От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционосъобразност на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в конституционноправната доктрина, както и в практиката на Конституционния съд е, че Конституцията урежда само</p>
--	--	--	--

				<p>основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване.</p>
17.	<p>hore3e3 Надежда Портал за обществени консултации</p>	<p>Не съм съгласна с това въвеждане на ранното задължително образование, моето мнение е, че вие започнахте съвсем да отнемате безгрижното детство на децата. Изисквате от тях да се раждат научени даже и вишисти ако може, да ги затормозяваме от толкова малки с образователната ни система не е най-удачния вариант. Другото което е е това, че след като родителите преценят, че детето няма нужда да посещава ДГ значи има достатъчна финансова възможност да се издържа семейството от единия родител и да не се ощетява детето финансово. Вие вече прекалявате с глупостите които измисляте всеки ден за да торможите народа и да промивате мозъците на младите поколения ,вие ни гоните</p>	<p>Не се приема.</p>	<p>Задължителното предучилищно образование не означава, че децата започват училище. Няма да им се отнеме играта, защото постигане на очакваните резултати в тази възраст става предимно чрез игра. Децата ще продължават да учат и играят, както и досега - по методики за съответната възрастова група, без да се променят средата, режимът, изискванията, организацията, които са прилагани традиционно в</p>

		от родината ни !		детската градина.
18.	Dimova1984 Портал за обществени консултации	Против този проект на закон! 100% нехуманен! Децата до 6 г. имат право на детство и да се социализират така, както родителите сметнат за добре - в домашна среда или детска градина. Абсолютно нарушаване на човешките права е да задължавате хора и да отнемате правото им на избор!	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не означава, че децата започват училище. Няма да им се отнеме играта, защото постигане на очакваните резултати в тази възраст става предимно чрез игра. Децата ще продължават да учат и играят, както и досега - по методики за съответната възрастова група, без да се променят средата, режимът, изискванията, организацията, които са прилагани традиционно в детската градина.
19.	D.Toneva Портал за обществени консултации	Никой няма право, в това число и държавата, да налага задължително предучилищно образование на децата в България, защото те принадлежат на родителите си на първо място, и само те могат да решат, дали е най-доброто за тях, да имат държавно предучилищно образование. За определените - само 4 години детска възраст - въобще не става и въпрос. Това е много ранна детска възраст за такова образование. Годините трябва да са най-малко 6, и то в никакъв случай НЕ задължаващо родителите за децата им!!!	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие. Родителите имат правото и възможността да избират вида

				организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.
20.	Petkova123 Портал за обществени консултации	Задължителният характер на предучилищно образование от 4-годишна възраст е недопустим. Всеки родител има право да решава според вижданията си и възможностите си. Катерогично против съм държавна принуда под всякаква форма за толкова малки деца.	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.
21.	krasi10 Портал за обществени консултации	Пореден абсурд в образователната система, поредното несъобразено и необмислено решение! „Обхващането в детска градина на 4 години е изключително важно за езиковото, когнитивното, емоционалното и социалното развитие на детето.” Моля? В тази ранна детска възраст най-важно е формирането на емоционална стабилност. Отнемането на детството на децата ни само ще ги направи още по-нетрудоспособни, неграмотни, агресивни и психически нестабилни. Още повече темпото, с което се развиват децата в тази	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не означава, че децата започват училище. Няма да им се отнеме играта, защото постигане на очакваните резултати в тази възраст става предимно чрез игра. Децата ще продължават да учат и играят, както и досега - по методики за съответната възрастова група, без да се

		<p>възраст е строго индивидуално и не може да се поставят рамки и налагат стандарти. Децата имат нужда по-скоро от индивидуално отношение, много обич, подкрепа и лично внимание, които получават най-вече в подкрепяща семейна среда, отколкото от институционализация.</p> <p>Политиките по „обхват и задържане“ са превърнали училището и детската градина не в храм, а в затвор, а учителите – в надзиратели.</p> <p>Държавата следва да закриля майчинството (чл.14) и семейството, а не да ги измества, чрез свои услуги със задължителен характер!</p> <p>Въвеждането на задължителна предучилищна подготовка, и то от 4 годишна възраст, нарушава правата и на родителите, и на децата. Родителите не могат да бъдат лишени от възможността да отглеждат и възпитават децата си, да бъдат с тях, колкото е възможно повече време, да ги обградят с любов и внимание. С какво право държавата ще замени спокойното и щастливо израстване на едно дете в любяща семейна среда със задължителен целодневен престой в шумната и стресова обстановка на детската градина? Ами няма доказателства, че посещаването на градина е добро и полезно за абсолютно всички деца, за обратното, обаче, има!</p>		<p>променят средата, режимът, изискванията, организацията, които са прилагани традиционно в детската градина.</p> <p>Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва.</p> <p>Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека.</p> <p>Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие.</p>
22.	Ангелина Портал за обществени консултации	<p>Аз съм против тези предложения, защото чрез тези промени ще се въведе ЗАДЪЛЖИТЕЛНАТА предучилищна подготовка за децата от 4 годишна възраст. Това лишава родителите от тяхното право те да изберат най-подходящата среда и форма на обучение за техните деца.</p>	Не се приема.	<p>Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва.</p> <p>Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в</p>

				обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие.
23.	Станимир С. Портал за обществени консултации	<p>Аз съм против тези предложения. Това лишава родителите от тяхното право те да изберат най-подходящата среда и форма на обучение за техните деца.</p> <p>Образованието в институционална среда за деца на 4-години следва да е достъпна за всички възможност, но не може да бъде задължителност.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тези опити са в разрез с образователните политики в ЕС. Задължителното образование в европейските държави е изключително преобладаващо от 6 годишна възраст. Не съществува европейски документ, който да изисква въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4 годишна възраст. • Нарушава Конституцията – чл. 53, ал. 2, според който задължително е училищното, а не предучилищното обучение. • Нарушава правата на родителите – както знаете чл. 47(1) от Конституцията гласи: "Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата". Решенията за децата са приоритет на родителите. Държавата е длъжна да ги подпомага в техните решения, а не обратното. • Няма доказателства, че посещаването на градина е добро и полезно за абсолютно всички деца, за обратното, обаче, има! 	Не се приема.	<p>Предвижданата промяна не е в разрез с политиките в ЕС.</p> <p>По данни на Евростат (отчетено към 2017 г.) по отношение на обхвата на 4-годишните (до възрастта за постъпване в училище) Ирландия, Франция, Великобритания достигат 100 %, Белгия, Дания, Испания, Италия, Люксембург, Малта, Холандия, Швеция – над 95 %, а България се нарежда сред последните в ЕС със 75,7 %, като след нас са Гърция, Хърватска и Словакия.</p> <p>В същото време в държавите членки интензивно се работят в областта на по-ранен обхват в предучилищното образование - в Гърция, Кипър, Люксембург, Швейцария предучилищното образование е задължително и за 4-годишните, а Унгария и Франция обхващат в задължително предучилищно образование и 3-годишните. В допълнение, в някои европейски страни на 5 години децата тръгват на училище – Малта, Великобритания, Турция, а</p>

				<p>в други – дори на 4 години (Ирландия, Северна Ирландия). Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие. Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било</p>
--	--	--	--	--

				<p>разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS. От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционност на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в конституционноправната доктрина, както и в практиката на Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от Народното събрание при упражняване на законодателната</p>
--	--	--	--	---

				власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване.
24.	<p>uneikov</p> <p>Портал за обществени консултации</p>	<p>Категорично „Против“ проекта на ЗИД на ЗПУО. Децата имат нужда от ДЕТСТВО. По-ранното предучилищно образование не само няма да ги направи по-умни, а напротив - по-отегчени и отвратени от системата. Престанете да копирате модели, за да влезете в критерии и оценки на PISA и др. „тестващи“ системи, само и само да се харесате на „диригентите на световния ред“. Помнете, че сте българи, а най-умните ни професори и учени са получили знания по доказал се и работещ образователен модел.</p> <p>В чл. 304 ал. 2 не съм съгласен при закриване собствеността на държавата (т.е. моята собственост) да се подарява на частник, макар и определен за приемник. Кой</p>	<p>Не се приема.</p> <p>Не се приема</p>	<p>Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните.</p> <p>Цитираната разпоредба предвижда при закриване на държавна или общинска институция от</p>

		<p>го определя, как го определя - мъгла. Имуществото трябва да се продава или отдава срещу определени задължения! И с парите да се изграждат общополезни образователни или спортни сгради и съоръжения в общината.</p> <p>В чл. 309б ал.2 - Органите не "имат право", а "се задължават" да извършват проверки. Докога ще охлабват контрола над дейността на всякакви НПО, псевдообразователни кръжоци и др. проводници или доставчици на "образователни услуги". Като цяло е разбираемо желанието на държавата да се отърве от тежести, които не може да стопнисва, но все пак това са пари на народа и е редно да се върнат при хората.</p>		<p>системата на предучилищното и училищно образование, нейната собственост да премине към друга държавна или общинска институция от системата именно за да се гарантира, че имуществото ще бъде използвано за образователни цели. Не е предвидена възможност собствеността да премине върху частноправен субект. Направеното допълнение в чл. 322, ал. 1, т. 4 ясно установяват и кой определя приемника</p> <p>Осъществяването на контрол върху дейността на настоятелствата е правомощие на министъра на образованието и науката и като всяко правомощие, осъществяването му е, и право, и задължение за органа. Ефективното осъществяване на това правомощие е гарантирано с въвеждане на допълнителните права, установени в чл. 309б, ал. 2.</p>
25.	v.nikolov Портал за обществени консултации	<p>Имаше тенденция поне на думи да се върви към деинституционализация. Но на практика всички промени в социалното законодателство са в посока на все по-голяма институционализация на децата. Най-добрата среда за развитие на детето особено в ранна детска възраст не е безличната държавна институция, детска градина или училище, а дома. Все повече семейства могат</p>	Не се приема.	<p>Задължителното предучилищно образование не представлява институционализация на децата, тъй като не представлява трайно разделяне на детето от семейството.</p> <p>Задължителното предучилищно</p>

		<p>да си позволят да отглеждат децата си по-дълго време без да ги предоставят в държавни институции. Няма никаква логика, никаква рационална причина тези семейства да бъдат насилени под натиска на държавния апарат (машина) да се отказват от възможността да отглеждат децата си.</p> <p>Идеята за задължителна предучилищна подготовка за всички деца от 4 годишна възраст трябва да отпадне!</p>		<p>образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва.</p> <p>Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека.</p> <p>Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.</p>
26.	<p>PetyaDyakova</p> <p>Портал за обществени консултации</p>	<p>Уважаеми Управляващи, аз като родител не съм съгласна да бъда принуждавана да записвам детето си в предучилищна група на 4 г., при положение че имам избор да си го гледам и обучавам сама. Който няма възможност го прави и в по-ранна възраст. Отглеждането и възпитанието на децата е отговорност на родителя и държавата може да помага, а не да задължава. Не смятам, че с този акт ще накарате децата с немайчин език български да го научи и да се приспособи по-лесно в училище. Много деца завършват 7-ми клас, дава им се диплома за основно образование, а не може да си напише името правилно.... Милсите ли, че като институциализирате тези деца нещата ще се променят? Аз съм сигурна че това ще си остане така. Доводите, които давате са за друг вид проблеми в образователната система, и те не започват от 4год невръстни деца. Лично смятам, че така закона не трябва да се приема. Благодаря за вниманието!</p>	Не се приема.	<p>Задължителното предучилищно образование не представлява институционализация на децата, тъй като не представлява трайно разделяне на детето от семейството.</p> <p>Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва.</p> <p>Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека.</p> <p>Родителите имат правото и</p>

				възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.
27.	daniela_pav Портал за обществени консултации	<p>Исключително недопустимо и във вреда на всяко едно дете, особено ако има родители или баби и дядовци, които не работят, да бъдат вкарвани задължително в институция от ранна възраст, за да изпълняваме безумни указания на някакви си подобни на бившата СССР образования.</p> <p>България е суверенна държава с над 1300 години история и не може каквото се спусне от самозабравени, разрушаващи семейството режими да се прилага и тук.</p> <p>Смятам, че е крайно време, българските власти да се осъзнаят и да заработят така, че България да даде пример като една демократична държава с добри традиции и ценностна система, а не на едно подчинено на големите сили общество, където семейните връзки не значат нищо.</p> <p>Не превръщайте децата в жертви, а родителите инкубатори.</p> <p>Детето има нужда от майчини грижи и семейната атмосфера е благотворна за него, а не да го откъсвате насила и хвърляте в институция!</p> <p>Това никога не е било откак свят светува в България да се дават ВСИЧКИ деца, ЗАДЪЛЖИТЕНО от 4 годишна възраст на държавата.</p> <p>Опомнете се, имайте страх от Бога и спрете да вършите безумия.</p> <p>Не ни интересуват наредбите и грантовете, които взимате, за да налагате тези политики.</p> <p>Родителският суверен не ви позволява да се мислите за всемогъщи! Опомнете се, за да не плащате скъпо. Никой диктатор не е свършил добре.</p> <p>Колкото до ромските деца - напоследък съвсем ясно се</p>	Не се приема.	Споделено е лично мнение и предположения, изразена е негативна позиция относно задължителния характер на предучилищното образование за децата от 4 години.

		<p>вижда, че там огромна роля играят не парите за интеграция, а протестантските църкви, които облагородяват този етнос скорострелно.</p> <p>Насила хубост не става.</p> <p>Заради една част от обществото, не можете да налагате диктатура на всички.</p> <p>Поздрави и дано Господ има милост, да ви вразуми навреме, преди да сте опропастили съвсем страната ни.</p> <p>Господ да ви изобличи и даде разум или да смачка делата ви, а вие да си носите последиците, според както е казал.</p>		
28.	<p>Delyana</p> <p>Портал за обществени консултации</p>	<p>Уважаеми управляващи, за пореден път виждаме поведение на зубари и преписвачи, които действат машинално, без да вложат никаква лична мисъл. Според психолози имунитетът в детска възраст от 1-7 г. е незрял, поради което децата тръгвайки на ясла или градина, често боледуват. Породено е от факта, че това е съпроводено със силен стрес. Колкото по-рано детето се даде в институция, толкова стресът е по-голям. Къде отиде целта Ви за деинституционализация, след като искате да обхванете 100% от българските деца и да ги затворите в сгради, отделяйки ги насилствено от семействата им, под предлог "За най-добър интерес"?! Да, ама не!!! Това не е най-добрият интерес за децата ни, след като имаме възможност да ги отглеждаме и да се грижим за тях до по-късен етап! Оставете това на личните възможности и преценка на родителите! Така или иначе, започвайки предучилищното образование ще последва боледуването, отсъствията и респективно пропуските в образованието. Да не говорим за това, че има семейства, които успяват да осигурят домашно обучение до 7 кл., като нивото, което децата получават чрез дистанционно обучение е в пъти по-високо от това, което предлагате в училищата.</p>	Не се приема.	Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.

		<p>Израстват изключително възпитани младежи, с безбройни интереси и занимания, които имат достатъчно социални контакти и най-важното - изграждат висок морал и здрава ценностна система в благоприятните условия на семейната среда! Преосмислете и спрете, докато е време, защото ще си навлечете народния гняв! Обещаваме да научим децата си що е то разлика в половете!</p> <p>Пожелавам Ви успешна и ползотворна работа в интерес на семействата, които ще действат за най-добрият интерес на децата си и ще осигурят най-добрите условия за израстване в спокойна среда!!!</p> <p>Имунитетът в детската възраст от 1 до 7 г. е незрял, поради което децата, тръгвайки на детска ясла или градина, често боледуват.</p>		
29.	<p>Недялко Портал за обществени консултации</p>	<p>Искам да изкажа гражданската си позиция „против“ новата интеграционна лудост на правителството. Има проучвания, които доказват дългосрочната вреда от твърде ранното обучение. А в този му вид то е ужасяващо ,порочно и противоестественно. Циганите няма да се интегрират никога, защото не ИСКАТ. Каквото и да се направи и изхарчи по тях следователно е безмислено. С оглед някой нови течения в образователната система преценям че колкото по-далеч е тя от децата ми - толкова по-добре ще е за тях. Аз нося отговорност за детето ми - так че стойте далеч от живота ми. Отивайте да крадете другаде. Омръзна ми да виждам как всякакви НПО-та ,агенции и министерства ,опитват да се домогват до децата на българите под най-благовидни предлози. Да се чудиш как сме могли до сега без тяхНа всички тях и на неуважаемата министърка искам да кажа : "Разкарайте ръцете си от децата ни."</p>	Не се приема.	<p>Липсва конкретно предложение. Изразена е позиция „против“ задължителното предучилищно образование. Въвеждането на задължително предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те</p>

				имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование.
30.	za4ka Портал за обществени консултации	Всички законови промени и нововъведения у нас се правят с цел да обслужват бъдещото население в България-циганите...Не е ли ясно?	Не се приема.	Липсва конкретно предложение.
31.	meruyu Портал за обществени консултации	Против задължителната Предучилищна за деца на 4 годишна възраст, защото смятам че модела в момента за предучилищна от 5 годишна възраст е добър. Заради това че ромите не искат да изпращат децата си на детска градина и на училище, не смятам че ние българите трябва да приемаме всички неподходящи политики!Децата на 4 години, нямат нужда от обучение под формата на игра. Нямат нужда от предучилищна!Децата трябва да имат детство предучилищна 3 години е напълно излишна ,нито ще станат по-умни ,нито ще имат повече познания!Крайно време е Уважаеми Г- н Министър, да се вслушате в думите на народа си, а не да превръщаме образованието в поле за усвояване на средства!!!!В момента нашето образование е на ниво, което е по-лошо от образованието преди 10 години, тогава все пака излизаха грамотни хора и по мое време нямаше нито задължителна предучилищна и въпреки това в училище усвоявахме материала, и получавахме необходимите познания .Сега за съжаление образованието е трагично правата на Учителите са силно ограничени,и в училищата цари анархия, това наистина е жалко защото вместо да мислите за Задължителна предучилищна на 4 годишни деца и	Не се приема.	Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните.

въвеждане на часове по сексуално образование на деца 3-4 класа ,нещо което е абсолютно ненужно защото това само ще травмира децата те не са достатъчно зрели за тези познания .Вие насочвате образованието да ограмотява и интегрира ромите чийто деца вече са омъжени в 5 -6 клас и въпреки че са деца раждат деца.Помислете за интегриране на ромите конкретно а не увреждайте българските деца .Тук не става въпрос за расова непоносимост става въпрос за култура.Всички знаят че при ромите това са нормални неща тези които са се интегрирали водят децата си на училище и те се учат.Това е въпрос на личен избор и колкото и да задължавате тези хора които не искат да се интегрират те пак няма да го направят!!!! .Освен това в образованието има часове по Анатомия в 8 клас,часове по Психология в 9 клас нещо което е съвсем нормално имате достатъчно квалифицирани учители които ще обучават децата съобразно нормалния учебен план!Уважаеми г-н Министър, вкарването на НПО -та в българските училища с техните съмнителни специалисти ,освен че ще бъде пагубно за развитието на децата ще доведе до пълен упадък на младото поколение.Обръщам се към Вас, с молба да помислите, кое е най-доброто за бъдещето на държавата ,защото тези деца са нашето бъдеще живота не е само днес той продължава, чрез децата на Република България.В България има блестящи математици, химици, медици, юристи, и софтуерни специалисти , които не са имали Сексуално образование и са постигнали тези успехи, не са имали ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРЕДУЧИЛИЩНА ОТ 4 годишна възраст !Затова апелирам към Вас да помислите за доброто и бъдещето на това поколение, защото за да съществува България трябва да има население не нашите специалисти да напускат Родината си, с което губим всички!!!!Дайте пример на

		<p>обществото покажете че нашите Учители са знаещи и можещи хора .В периода когато завърших Средното си образование ,имахме респект към учителите сега няма, защото станахте толерантни, защото преди имаше наказания а сега няма строги мерки.Вместо да се уважава тази професия тя се потъпква и умерзвява!!!!Учителите обучават децата , а родителите дават основата на възпитанието на тези деца!!!!</p>		
32.	<p>vm Портал за обществени консултации</p>	<p>Категорично ПРОТИВ задължително предучилищно възпитание от 4 годишна възраст !!! Няма никаква необходимост детето да се отделя от семейната среда и да се поставя в среда която е вредна за здравето и моралното възпитание. Защо нашите управници ВСИЧКО ПРАВЯТ СРЕЩУ ИНТЕРЕСА И ПРАВАТА НА БЪЛГАРСКИЯ НАРОД ???</p>	<p>Не се приема.</p>	<p>Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а Не се отрича фактът, че семейството е основен социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото. Естествено, първо в семейството се овладява минимум социален, познавателен и емоционален опит, възприемат се образци на поведение, формират се нагласи, отношения, мироглед. Няма друга социална общност, която да оказва такова комплексно и трайно влияние върху човека. Семейството винаги е било най-важната среда за формирането на личността, приобщавайки по своеобразен начин подрастващите към социалните ценности и роли, въвеждайки ги в сложността и</p>

				<p>противоречията на съвременния свят.</p> <p>Детската градина не може и няма амбициите да замени семейството.</p>
33.	albenagoranova Портал за обществени консултации	<p>Обхващането в детска градина на 4 години е изключително важно за езиковото, когнитивното, емоционалното и социалното развитие на детето.-ако говорим за ромския етнос,да!Насочете въпросните мерки по обхващане и задължителност към тях, но да превръщата мярка подходяща за малцинствата в задължителна за всички е диктатура!</p> <p>"В същото време това дава възможност на родителите да са по-активни на пазара на труда." - Всеки родител, който иска да работи и сега може да си даде детето на градина, а който иска да си го гледа въкъщи няма да има може.Отнема се правото на родителите да отглеждат и възпитават детето си както те преценят, член 47 на Конституцията, т. е. нарушавате конституционно право!Нарушавате още веднъж чл. 53, ал. 2, според който задължително е училищното, а не предучилищното обучение!</p> <p>"С предлаганите промени се цели да се улесни достъпът до образование" - Всеки който желае може да запише детето си на детска градина и повечето родители го правят!</p>	Не се приема.	<p>Въвеждането на задължителното предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група.</p> <p>Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование.</p> <p>От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционосъобразността на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в конституционноправната доктрина, както и в практиката на</p>

				<p>Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционсообразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване.</p>
34.	<p>Г-жа Маринчина Портал за обществени консултации</p>	<p>Против съм предложежите изменения в ЗПУО. В мотивите такива за обхващане на всички деца реално липсват както и за падането на възрастта от 5 на 4 години. Не мисля, че повечето български деца имат „нискообразовани родители“, нито че не владеят добре езика, та да трябва да са в един кюп с ромите! Подобна мярка нарушава основни права на родителите, същите които плащат данъци, осигуровки и вашите заплати да решават според възможностите си дали да поверят детето си на общинска детска градина или да изберат алтернативна форма. Явно държавата забравя, че същите</p>	<p>Не се приема.</p>	<p>Въвеждането на задължителното предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група. Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по</p>

имат не само задължения, но и права! А нейната роля е подпомагаща, а не водеща! Освен това виждаме какво се случва в групите в които има деца със СОП. Фокуса и вниманието е изместено основно към тях, а всички останали деца са потърпевши! Ако децата не говорят български да се назначи допълнително възпитател, който да се занимава с тях извънредно, така че да не спъва и дърпа назад развитието на всички!

Пишете, че редица изследвания подкрепят тезата ви, че все по-ранната институционализация на децата е в техен плюс и за здравето им и за техните социални умения и за успехите им в училище. Само, че същите тези изследвания не са представени никъде в мотивите, за това за мен са нищо повече от празнословене! Когато твърдите нещо, следва да го подкрепите с факти!

Като родител на 2 деца имам преки наблюдения и те са коренно противоположни на вашите. На първо място децата, които не се разболяват през седмица особено в есенно-зимния сезон са по-скоро изключение, а не правило. След като големия ми син посещаваше няколко дни детската градина, а след това се налагаше да остава 2-3 седмици болен в къщи се наложи да потърся алтернатива. Родителски кооператив, в който на 9 деца бяха 4-ма педагози – млади, усмихнати, надъхани, гъвкави, креативни, можещи и най-вече работещи с желание.

След това престоите ни у дома поради болест, рязко намаляха. Децата бяха всеки ден навън с часове, независимо от времето, имаше индивидуален подход към всяко, а родителите лично избирахме храната да е здравословна и пълноценна съобразено с разбиранията на всяко семейство. Само за сравнение дъщеря ми посещава детска градина и за зимния период са излизали навън да играят точно 3 пъти! Прекарват голяма част от времето си на едно столче в правене на приложения, рисуване, нижене

начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование.

Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.

на макарони и прочие. Говорим за малки деца пълни с енергия, за които стоенето с часове на един стол е противоестествено и после се чудим защо са агресивни, хиперактивни и неznam си какви. Ако във времето отредено им за свободни игри-детството ги караме да се държат като възрастни, кога точно ще могат да бъдат деца ви питам аз? Така, че щом се освободи място в кооператив, дъщеря ми ще го заеме, защото това е в нейн най-добър интерес, а не да бъде набутана като копърка в консерва заедно с още 34 деца в прашна, задушна стая! Освен това и при двамата се наблюдаваше следния феномен. Две добре възпитани деца, научени у дома да използват често думите „моля“ и „благодаря“, се върнаха от детската градина с цял букет цинизми. Благодаря за такава грижа и възпитание!

Предложеното изменение е също така доста дискриминационно, що се отнася до работещите български родители и техните деца. Една доста голяма група. Веднъж ромите не работят и живеят от социални помощи на техен гръб, втори път децата им ще бъдат подпомагани с таксите за детска градина! За мен държавата следва да дава на **ВСИЧКИ** семейства без изключение и без да се взема в предвид дохода им, ваучъри на определена стойност за посещение на детска градина , които те по избор да могат да използват в общинска, частна градина, в занималня или кооператив. А ако родителите сами полагат грижи за детето си и го „обучават“ у дома да се ползват с определени облекчения при плащане на сметки сметки или данъци! Аз лично не виждам никаква по-важна работа от грижата и доброто възпитание на бъдещото поколение. В момента извънредната ситуация показва и още нещо. Крайно време е домашното образование да се узакони и в България. Стига сте преписвали избирателно от една или

		друга страна, според грантовете без да мислите реално за децата и последиците за тях. Веднъж поне седнете и поставете тях на първо място!		
35.	Лилия Преславска Портал за обществени консултации	<p>С настоящото изразявам несъгласие с намерението за узаконяване на задължително предучилищно обучение от 4-годишна възраст. Освен спорния педагогически ефект на подобна мярка, смятам, че въпросното намерение:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Нарушава Конституцията – чл. 53, ал. 2, според който задължително е училищното, а не предучилищното обучение. • Нарушава правата на родителите – както знаете чл. 47(1) от Конституцията гласи: "Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата". Решенията за децата са приоритет на родителите. Държавата е длъжна да ги подпомага в техните решения, а не обратното. • Нарушава правата и най-добрия интерес на децата. Редица изследвания показват, че в тази ранна възраст децата имат потребност предимно от сигурност, грижовна семейна среда, много обич, лично внимание и индивидуална работа от страна на любимите близки, а не от институционализиране. • Тези опити са в разрез с образователните политики в ЕС. Задължителното образование в европейските държави е изключително преобладаващо от 6 годишна възраст. Не съществува европейски документ, който да изисква въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4 годишна възраст. 	Не се приема.	<p>Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование.</p> <p>Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна. Предвижданата промяна не е в разрез с политиките в ЕС.</p> <p>По данни на Евростат (отчетено към 2017 г.) по отношение на обхвата на 4-годишните (до възрастта за постъпване в училище) Ирландия, Франция, Великобритания достигат 100 %, Белгия, Дания, Испания, Италия, Люксембург, Малта, Холандия, Швеция – над 95 %, а България се нарежда сред последните в ЕС със</p>

Несправедливо е да се наказват родителите, които са намерили начин да осигурят по-добра среда и искат да се погрижат за развитието на детето си.

Въз основа на гореизложените аргументи настоявам да отхвърлите въвеждането на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст!

75,7 %, като след нас са Гърция, Хърватска и Словакия.

В същото време в държавите членки интензивно се работят в областта на по-ранен обхват в предучилищното образование - в Гърция, Кипър, Люксембург, Швейцария предучилищното образование е задължително и за 4-годишните, а Унгария и Франция обхващат в задължително предучилищно образование и 3-годишните. В допълнение, в някои европейски страни на 5 години децата тръгват на училище – Малта, Великобритания, Турция, а в други – дори на 4 години (Ирландия, Северна Ирландия). Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва.

Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека.

Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие.

Анализите на резултатите на

				<p>учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS. От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционосъобразността на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в конституционноправната</p>
--	--	--	--	---

				<p>доктрина, както и в практиката на Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване.</p>
36.	инж. Георги Тимнев Получено по ел. поща	<p>От 1978година , след завършване на институт за учители специалисти работя, като инструктор обучение кандидати за водачи на моторни превозни средства.След това завърших и ТУ -София с учителска правоспособност. Работил съм и в училище , като учител по теория и практика, по технически предмети.</p> <p>Имало е периоди от време, когато нямаше условие за образование при кандидат-водачите на МПС, изискване за завършен 8-ми клас, а сега и 10-ти клас.</p> <p>Последиците от изискването за диплома са катастрофални</p>	Не се приема	Предложението не е по същество и не съответства на политиките за насърчаване на грамотността и безопасност на движение по пътищата.

		<p>в сравнение с останалите страни, където няма подобно условие. Убитите на милион жители тук са няколко пъти повече?</p> <p>Не твърдя, че това е единствената причина за повече жертви, но полицията залавя седмично по 500 нарушители без свидетелство за управление , повечето без възможности за обучение и изпити по професията водач на МПС , поради липса на диплома.Имам познати, за които е много по-лесно да се обучават тук и да бъдат изпитани в чужбина, където работят, защото свидетелствата от ЕС са валидни навсякъде.</p> <p>Некомпетентни са твърденията , че неграмотните няма да успеят да вземат изпитите по теория, защото няма как да понесат факта, че в чужбина , кандидатите без диплома успяват да издържат изпитите по професията водач на МПС и карат по цял свят .</p> <p>Благодарение на изискването за диплома, процъфтява търговията с дипломи, легални и фалшиви.Явно хората с интереси от този пазар имат лоби в парламента и МОН?</p> <p>Предлагам да предложите промени в закон за предучилищно и училищно образование в което да отмените условието аз диплома към кандидатите за професията водач на моторно превозно средство .</p>		
37.	<p>Лилия Лефтерова, директор на ДГ "М.Момчева" Получено по ел. поща</p>	<p>Във връзка с проекта за изменение на ЗПУО и във връзка със задължителното посещаване на ДГ от 4 годишните деца смятам, че е недопустимо децата да бъдат приемани в училищата по ред причини:</p> <p>1.За да се разкрие такава група в едно училище са необходими минимум 6 деца - толкова са необходими и за маломерна група в ДГ - такива групи могат да бъдат филиални на най-близките ДГ.Училищата и без това обират 5 и 6 годишните деца. С възможността да приемат</p>	<p>Приема се частично.</p>	<p>Законопроектът предвижда задължителното предучилищно образование да се осъществява в училище за децата на 4-годишна възраст - само когато в населеното място няма детска градина. Добавена е и разпоредба, според която по решение на кмета на общината задължителното</p>

	<p>и 4 -годишни нещата ще излязат съвсем извън контрол. Тук трябва да вмъкна неуместността на норматива на директори на ДГ с една и две групи. Аз съм в тази категория и нито работата ми с децата е ефективна, нито административната ми работа е пълноценна. От тази учебна година съм в група - започнах да изоставям с административната работа, да закъснявам със сроковете, да пропускам съвещания и работни срещи.</p> <p>Нормативната уредба не дели ДГ на малки и големи - каквото е за ДГ с една - две групи, това е и за ДГ с 8-10 групи. Изискванията са едни и същи, само дето едни директори трябва да работят по 5 часа на ден с децата, а други - 72 часа годишно. Не познавам директор на училище, който да има пълен норматив преподавателска работа, а има училища, където учениците са по-малко от децата в моята ДГ.</p> <p>2. В ДГ децата постъпват с един куп документи - такива не се изискват от училищата. Достатъчно е само едно заявление за постъпване от родителите. В училище не изискват изследвания, направени имунизации, доход за такси.</p> <p>За едни и същи деца стандартът е двоен, че и троен.</p> <p>3. Ако на 4 годишните ще се поемат таксите, защо не се поемат таксите и на 5 и 6 годишните - те нали са на задължително обучение?</p> <p>Такива такси в училищните групи няма.</p> <p>4. Наблюденията ми от подготвителни групи в училищата - децата идват в 9 часа и в 10,30 - 10,45 ч. вече са отпратени да си ходят, т.е. престоят им в училище е един-два часа. Същото ще се случи и с 4 годишните.</p> <p>5. Не съм попадала в училищна група, в която средата да отговаря на изискванията на Наредба № 5 за предучилищното образование. Не казвам, че няма такива, но тези, които аз съм виждала, са обзаведени като</p>	<p>предучилищно образование се осъществява само от детски градини в населените места, в които има осигурени условия за това.</p> <p>Задължителното предучилищно образование в държавните и общинските детски градини и училища е безплатно (чл. 9, ал. 1). Съгласно чл. 6, ал. 1, б. „г“ от Закона за местните данъци и такси такса се събира единствено за дейностите по хранене на децата в задължителното предучилищно образование извън финансираното от държавата. Компенсаторният механизъм за заплащане на</p>
--	--	---

		за ученици и такава среда за 4 годишни деца е съвсем неподходяща.		таксите, предложен с обсъжданите изменения не е ограничен по възраст на децата.
38.	Мария Карабелъова Изпълнителен директор на Фондация "Просвета" Получено по ел. поща	<p>В чл. 231 се създава алинея 5 със следното съдържание: „(5) Заявления и приложените към тях документи може да се подават и извън сроковете по ал. 4 за програми за обучение за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти, които се изискват по национални или международни програми и проекти. В тези случаи заявителят посочва изрично програмата или проекта, по който се изисква съответната програма за обучение.“</p> <p>МОТИВИ ЗА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО</p> <p>Все по-често национални или европейски програми и проекти, изпълнявани от Министерството на образованието и науката или от други органи в системата на образованието, поставят изисквания за провеждане на обучения по определени програми за квалификация на педагогическите специалисти, които са одобрени от министъра на образованието и науката и са вписани в Информационния регистър по реда на Глава единадесета, раздел V от ЗПУО.</p> <p>Съгласно чл. 231, ал. 4 внасянето на документи за одобрение на програми за обучение се извършва два пъти годишно – между 1 и 15 април и между 1 и 15 ноември.</p> <p>Често сроковете за изпълнение на проектите или за кандидатстване по обявените процедури се разминават с така определените срокове за регистрация на</p>	Не се приема.	Предложението не е свързано с подложените на обществено обсъждане разпоредби. То следва да бъде обсъдено в отделен законопроект, към който да бъдат приложени правилата за на глава втора и трета от Закона за нормативните актове.

		<p>обучителните програми. Така се ограничават възможностите за кандидатстване по някои процедури или се забавят проекти до регистрацията на съответната програма.</p> <p>Предложеното изменение предлага решение на този проблем, като разширява възможността за одобрение на програми за обучение в тези случаи, допускайки внасянето на документите да става целогодишно.</p>		
39.	<p>Калоян Дамянов Директор на Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-София-град Получено по ел. поща</p>	<p>1.Развитието на процеса на приобщаващото образование с влизането в сила на Закона за предучилищното и училищно образование показва важноста на осигуряването на адаптирана образователна подкрепа не само за различните групи деца и ученици със специални образователни потребности, но и на децата в риск, с изяви дарби и тези с хронични заболявания. Работата на екипите за подкрепа за личностното развитие в цялата страна доказва определени трудности при изграждането на подкрепяща среда в класната стая. Въвеждането на модел за съвместно преподаване между ресурсните учители, психолози, логопеди, помощници на учителя и общообразователните учители също се оказва сериозно предизвикателство, свързано и въобще с методите на преподаване в условията на приобщаващо образование..</p> <p>В тази връзка бяха проведени множество информационни срещи, организирани от Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-София-град, който и пилотира собствен модел за осигуряване на обучителни ресурси за педагогическите специалисти.</p> <p>Относно това беше издаден и обучителен наръчник за работата на помощниците на учителя в приобщаващото образование, разработихме методически насоки за работа на ресурсните учители и специалисти в условията на дистанционна образователна подкрепа, въведохме програма за сензорна интеграция в обучението на деца със специални образователни потребности и др.</p> <p>По време на обявеното извънредно положение в страната, регионалният център в София осъществи методическо</p>	Не се приема.	Предложението не е свързано с подложените на обществено обсъждане разпоредби. То следва да бъде обсъдено в отделен законопроект, към който да бъдат приложени правилата за на глава втора и трета от Закона за нормативните актове.

насочване и психологическа подкрепа на родители от цялата страна и за пореден път се показва необходимостта от централна информационна система по приобщаващо образование.

Въпреки тези усилия е повече от очевидна необходимостта на национално ниво да се организират и разработват анализи, методически ресурси и адаптирано учебно съдържание в сферата на приобщаващото образование.

Освен това е необходимо и да се провеждат проучвания за развитието на отделни компоненти от приобщаващото образование, включително разработване на методики за функционална оценка на специалните образователни потребности, както и алгоритъм за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца в риск и деца с изяви дарби.

Това лесно може да бъде структурирано на основата на вече съществуващия Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-София-град, без да е необходим допълнителен финансов ресурс.

Във връзка с посоченото по-горе бихме искали да предложим в чл. 50 ал. 3 на ЗПУО да се измени така:

„(3) Дейностите по ал. 1, т. 5 се извършват от специализирани обслужващи звена - регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, които се създават на територията на всяка област и Национален център за приобщаващо образование, който изпълнява и функциите на столичен регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.“

(4) Функциите на Националния център за приобщаващо образование ще бъдат уредени в правилника за дейността на регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

2. Регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование са специализирани обслужващи звена, но особеното при тях за разлика от други специализирани звена е, че там работят основно педагогически специалисти. Подобно на Държавния

		<p>логопедичен център предлагаме да се включи в заключителните разпоредби възможността да извършват определени функции като центрите за подкрепа на личностното развитие, които реално се осъществяват като ресурсното подпомагане и превенция на езиково-говорното развитие. Предлагаме редакция на § 21. (1) в следния вид:</p> <p>§ 21. (1) С влизането в сила на закона ресурсните центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности със заповед на министъра на образованието и науката се преобразуват в регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование по чл. 50, ал. 3 за осъществяване на дейностите по чл. 50, ал. 1, т. 2, 3 и 5. и да извършва и дейности по чл. 49, ал. 1, т. 3.</p> <p>Считаме, че така направените предложения ще подобрят значително координацията и управлението на процеса на приобщаващото образование, като ще се създадат повече възможности за подкрепа на педагогическите специалисти от цялата страна, а също така ще разшири възможностите за подкрепа на децата и учениците, които получават допълнителна подкрепа за личностно развитие.</p>		
40.	<p>Михаела Джоргова Председател „Асоциация общество и ценности“ Получено по ел. поща, чрез деловодната система на МОН и чрез Портала за обществени консултации</p>	<p>С настоящото бихме искали да изразим своята позиция относно Проекта на Закон за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за предучилищно и училищно образование (ЗПУО) и нашите мотиви за отхвърляне на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст. Част от посочените по-долу аргументи засегнахме, заедно с още 50 граждански и родителски организации, в изпратеното на 26.02.2020 г. с копие до Вас Отворено писмо, по повод намеренията за въвеждане задължителна предучилищна подготовка от 4-годишна възраст, подкрепено от над 7 500 граждани в онлайн петиция.</p> <p>1. Предложените промени противоречат на Конституцията</p>	Приема се частично	<p>Приема се предложението по т. 9 относно осъществяването на задължителното предучилищно образование от училищата. Тази възможност ще може да се прилага само при липса на детска градина в населеното място и при осигурени условия за това. Добавена е разпоредба, според която по решение на кмета на общината задължителното предучилищно образование се осъществява само от детски</p>

и на водещи международни нормативни актове Считаме, че самото въвеждане на подобна мярка противоречи на Конституцията на България, според която училищното - а не предучилищното - обучение е задължително (чл. 53). Според чл. 15 от Закона за нормативните актове, нормативният акт следва да съответства на Конституцията, докато задължителността на предучилищното образование не съответства на нея. Още повече въвеждането на задължително предучилищно образование за децата от 4-годишна възраст нарушава и редица водещи международни спогодби, според които семейството е водещо за начина на образование на своите деца, като Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС) Протокол 1, чл. 2; Всеобщата декларация за правата на човека на ООН (чл. 14 и чл. 26 ал.3), Международният пакт за гражданските и политически права чл. 18 и Международният пакт за икономически, социални и културни права чл. 13. Разпоредбите в закона е необходимо да са съобразени с правата и свободите на гражданите, уредени в нормативните актове от по-висока степен, а именно Конституцията на Република България и международните актове, станали по съответния ред част от вътрешното право. Конституцията е върховен закон и другите закони не могат да ѝ противоречат – чл. 5, ал. 1. Освен това разпоредбите на Конституцията имат непосредствено действие - чл. 5, ал. 2, а международните договори, ратифицирани, обнародвани и влезли в сила за Република България са част от вътрешното право и имат предимство пред тези норми, които им противоречат. От цитираното се налага изводът, че ЗПУО като акт от по-ниска степен не може да противоречи на Конституцията и на международните нормативни актове, влезли в сила и станали част от вътрешното право на Република България.

градини в населените места, в които има осигурени условия за това.

Предложената мярка не е в нарушение на Конституцията и международните актове, по които Република България е страна. От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционността на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в конституционноправната доктрина, както и в практиката на Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от

		<p>2. Предложените промени нарушават правата на родителите. Според Конституцията държавата следва да закриля майчинството (чл.14), а не да го измества чрез свои услуги със задължителен характер. Отглеждането и възпитанието на детето е право на родителите (чл.47). Противоконституционно е задължаването на родителите, които са намерили начин да осигурят подходяща семейна среда и искат да се погрижат за развитието на детето си в предучилищна възраст, да се откажат от това свое право в полза на държавата.</p> <p>3. В мотивите на ЗИД се твърди, че мярката е в отговор на международни изследвания и рамкови цели на ЕС и ООН. Видно от цитираните в мотивите документи, както ЕС, така и ООН, са насочили своите усилия към подобряване на възможностите за развитие и придобиване на по-добри компетентности от децата. Никъде обаче не се предлага или предполага задължителност на предучилищното образование от 4-годишна възраст. Няма европейски документ, който да изисква задължителното му въвеждане.</p> <p>4. В мотивите на ЗИД се твърди също, че „Предложените промени в ЗПУО са съобразени и с развитието на детето в тази възраст“. Считаме, че подобно твърдение е едностранчиво, тъй като не са взети предвид редица психологически особености, свързани с развитието на детето. Изследвания в цял свят показват, че в тази ранна възраст децата имат нужда по-скоро от индивидуална работа, много обич, подкрепа и лично внимание, отколкото от институционализация. Темповете на развитие в тази ранна възраст е строго индивидуално. Резултатите от предучилищната подготовка зависят от подкрепящата семейна среда, а не от нейната продължителност или начална възраст.</p> <p>5. Силно обезпокоително е снижаването на възрастовата</p>	<p>Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване.</p> <p>Предложеното задължително предучилищно образование за 4-годишните деца не отнема правото на родителите да отглеждат и възпитават своите деца, нито пък е в противоречие с посочените международни актове, още повече че в ЗПУО е уредена възможност за родителите, които не желаят децата им да посещават детска градина, да се възползват от самостоятелната организация на предучилищно образование, като по този начин биха могли да поемат изцяло грижата по отглеждането и възпитанието на своите деца.</p> <p>Мярката за подкрепа на социално слаби семейства за освобождаване от заплащането на такси не е обвързана с въвеждането на задължителното предучилищно образование, тъй като тя се отнася за всички</p>
--	--	--	---

		<p>граница за задължителна предучилищна подготовка на деца от 3-годишна възраст (или обучението да стартира в годината на навършване на 4 години), каквато мярка законодателят предвижда при наличието на определени условия в ч. 11 от Преходните и заключителните разпоредби. Задължителното образование в европейските държави преобладава от 6-годишна възраст. В малките страни, в които държавното образование започва от 5 год., то не е задължително, като в тези страни се предлагат различни форми на неучилищно в т.ч. домашно образование, между които родителите могат да избират съобразно индивидуалното развитие и потребности на детето си.</p> <p>6. Във формуляра за частична и предварителна оценка се казва, че “колкото по-дълго детето е посещавало предучилищно образование, толкова по-добри са неговите резултати в училище”. Научните изследвания в световен мащаб показват, че по-ранното започване на официалното обучение не постига по-добри резултати в успеваемостта на наученото и вреди на психологическо и емоционално здраве на децата. Ще споменем само няколко:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Според изследване с участието и приноса на редица учени от над 20 университета (в т.ч. Лондонския университет, Вашингтонския университет, Калифорнийския университет и др.) и независими организации, не съществува практическа връзка между ранното започване на обучителни дейности и училищните постижения на децата. - Психологът проф. Питър Грей от Бостънския университет установява, че ранното институционализиране и обучение на малки деца пречи на тяхната свободна игра, което води до редица психологически проблеми, сред които тревожност, депресия, нарцисизъм, а в някои случаи и склонност към 	<p>възрастови групи, а не само за подготвителните.</p> <p>По отношение на цитираните изследвания в писмото следва да се имат предвид и следните обстоятелства:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Изследването от 2007 г. „Начална възраст за детска градина – академични постижения и социо-емоционално развитие на децата“. Ефектът от по-ранно постъпване в детската градина представлява само част от изследването, а в по-значителната част е отделено внимание на постиженията на децата в началното училище. В изследването са използвани данни от наблюдението на 900 деца във връзка с ефекта от възрастта на постъпването в детската градина върху резултатите в началното училище. Децата са проследени от възраст на 54 месеца до 3. клас. Децата, които влизат по-рано в детската градина имат по-високи резултати на тест за разпознаване на думи и букви (Woodcock-Johnson), но получават по-ниски оценки от учителите в детската градина по литература и математика. В трети клас тези деца, които са
--	--	---	---

		<p>самоубийство.</p> <p>- Според изследване на учени от Станфордския университет и Датския център за социологически проучвания, деца, които започват детска градина на 6, а не по-рано, имат осезаемо по-добри резултати в психологическо отношение, като например поддържане на вниманието, активност, самоконтрол.</p> <p>Няма научно доказателство в подкрепа на тезата, че е желателно и целесъобразно децата да започват задължително предучилищно обучение на 4-годишна възраст.</p> <p>7. Считаме, че посочената цел в мотивите: „да насърчи приобщаването и да предотврати социалното изключване, а впоследствие и отпадането на деца от уязвимите групи”, е в нарушение на принципите на обоснованост, съгласуваност, пропорционалност и предвидимост, които следва да се зачитат при изготвянето на нормативни актове (чл. 26 от Закона за нормативните актове).</p> <p>Считаме, че задължителната институционализация от 4-годишна възраст няма да спомогне за постигането на тази цел. Нужно е прилагането на конкретни мерки и работещи практики и механизми за посрещане на специфичните нужди и предизвикателства при работата със семействата от уязвимите групи.</p> <p>8. В мотивите на ЗИД се излагат съображения, че мярката ще подпомогне бедни родители, „които без помощта на друго не могат да задоволяват основни жизнени потребности на децата си“. Не е необходимо въвеждане на „задължителност“ на предучилищното образование за 4-годишните деца, за да може да бъдат осъществени мерките за финансово подпомагане на бедни родители. Помощта може и следва да бъде осъществявана без наличие на задължителност.</p> <p>9. Чл. 56, ал. 2 от ЗИД предвижда предучилищното</p>	<p>постъпили по-късно, показват по-високи резултати на два от субтестовите – Решаване на проблеми и Картинен речник. Годишите, в които детето постъпва в детската градина не се отрива доказателство, че оказва влияние върху социално-емоционалното развитие, а по отношение на образователните резултати се отчита много малък ефект.</p> <p>2. Изследването на проф. Питър Грей – Бостънски университет „Упадъкът на играта и възходът на психопатологиите у децата и подрастващите“ Текстът е посветен на ползата и необходимостта от осигуряване на свободна игра на децата. Това не е в противовес с предвижданата промяна. Статията е посветена на явлението в САЩ за рязко намаляване на свободната игра. Статията разглежда задълбочена връзката между рязкото намаляване на времето за свободна игра между децата, което в същото време оказва влияние върху негивната тенденция за увеличаване на тревожността, депресията, нарцисизма и дори склонността</p>
--	--	---	--

образование да може да се извършва в училища, когато в населеното място няма детски градини. Не се коментира въпросът, доколко е добре деца на възраст 3 и 4 години да бъдат в една сграда с деца между 7 и 18-годишна възраст? Не са представени обективни данни от направени проучвания за това какви са последствията за децата, какъв е процента на злоупотреби и насилие от по-големите над по-малките деца в подобна среда. Проблемите с неефективността, невключването на ученици и ранното им отпадане от образователната система няма как да бъдат разрешени чрез принудителното разширяване на нейният обхват. Още повече според данните от последния доклад на Европейската комисия у нас е два пъти по-голям делът на учениците на 15 г. възраст, показали слаби резултати по четене, математика и природни науки спрямо средните за ЕС.

Според данните 41.5% от учениците, прекарвали осем и повече години в системата на държавното образование у нас, са функционално неграмотни. Получените от теста в страната ни резултати са по-ниски спрямо същите през 2009 г. Участието на възрастните в процеса на учене е над 4 пъти по-голямо в ЕС спрямо това у нас. Всичко това потвърждава, че резултатите от предучилищната и училищна подготовка зависят от активно подкрепящата семейна среда, а не от нейната продължителност или начална възраст. С оглед повишаване на резултатите от образованието у нас считаме за необходимо да се гарантира и осигури свободно съществуване на разнообразни форми на образование на децата и възможността за валидиране на знания, получени извън системата на МОН, както и включване в училищната система на деца, които са получили цялостно или част от своето образование в алтернативна форма на обучение.

към самоубийство сред децата, подрастващите и младите хора в САЩ. Играта, особено социалната игра с други деца, изпълнява разнообразни функции за развитие, всички от които насърчават психическото здраве на децата. При отсъствието на свободна игра децата не успяват да придобият социалните и емоционални умения, които са от съществено значение за здравословното психологическо развитие. Тази статия е избирателна при описването на инвалидизиращите ефекти от липсата на игра. Фокусира се върху тревожност, депресия, чувство на безпомощност и нарцисизъм. Досега не е споменато драматичното нарастване на детското затлъстяване и спада на общата физическа тежест, която другите поне частично придават на намаляването на играта на открито. Други твърдят също, че високата честота на хирепазивността може поне частично да се дължи на спада в свободната игра на открито. Към този аргумент може да се добави, че изучаването на самоконтрола и емоционалното регулиране,

		<p>Задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст противоречи на Конституцията на България, на редица международни и вътрешни нормативни актове, на найдобрия интерес на детето и правата на родителите и следователно трябва да отпадне.</p>	<p>предизвикано от всички форми на социална игра, изглежда да е перфектна изравнителна сила към импулсивността, хиперактивността и липсата на емоционален контрол, които характеризират хиперактивността. В статията се посочва, че родителите днес имат повече притеснения да позволяват на децата си да играят навън от родителите от десетилетия назад. Медийното отразяване със сигурност играе роля в тези страхове. Днес, ако непознат отвлече, измъчва или убие дете навсякъде в развития свят, престъплението получава обширно и повторяемо послание. В действителност, процентът на такива случаи е малък и е намалял поне от началото на 90-те години на миналия век в САЩ. Родителите обаче вярват в друго. В изследването на ИКЕА най-често цитираната причина, поради която родителите ограничават децата си от игра на открито е, че те могат да бъдат изложени на опасност от преследвачи/насилници (цитирано от 49% от родителите). Други известни страхове, изразени в изследването, които</p>
--	--	---	---

			<p>може да са по-реалистични, бяха страховете от пътни произшествия или от хулигани. В по-малко проучване, проведено в Обединеното кралство, 78% от родителите посочват страх от насилие от непознати като причина да ограничат играта на децата си на открито, а 52% цитира опасност от трафика.</p> <p>3. Изследването на Проф. Томас Дий, Станфордския университет, Ханс Хенрик Сийверстен – Датски национален център за социологически проучвания, Изследване „Дарът на времето? Начална училищна възраст и умствено здраве“. Изследването показва, че започването на училище една година по-късно (на 7, а не на 6) значително намалява „невниманието“ и хиперактивността, които са израз на саморегулацията и имат силен негативен ефект върху образователните резултати. Изследването посочва, че литературата в психологията на развитието предполага, че децата, които започват училище в по-късна възраст, се възползват от продължителния период на неформална, възпитателна детска градина, която допълва езиковото</p>
--	--	--	---

				<p>развитие и капацитета за "саморегулиране" на когнитивните и емоционални състояния (Vygotsky, 1978 , Whitebread, 2011). В изводите от изследването се посочва, че децата, които започват училище една година по-късно, имат по-продължително време за участие в игрова среда. Констатациите от изследването са в съответствие с този механизъм за започване на училищно образование и предполагат, че е може да има по-широки ползи за развитието на политики за забавяне започването на официалното образование (и подкрепят игровата среда в ранна детска възраст). Също така се отбелязва, че има няколко фактора за външната валидност на изследването (например, локализацията на оценките, доказателства за хетерогенни ефекти). Изследването се отнася конкретно до започването на училищното образование в Дания. В изследването се посочва още, че родителите и лицата, отговорни за разработването на политики, все по-често избират да забавят началната възраст за постъпване на децата в училище. Съществуват няколко теоретични</p>
--	--	--	--	---

				<p>причини да се подозира, че тези забавяния дават предимства за развитието (например динамичното допълване при формирането на умения, удължаване на предучилищните периоди на игра). Все още няма сериозни доказателства, че забавено начало на училище значително подобрява ключовите образователни и икономически резултати.</p> <p>След този преглед можем да направим извода, че цитираните изследвания не са релевантни на поставените в отвореното писмо въпроси, като от всички включени в тях държави най-близкия образователен модел до българския е този на Дания, но това изследване разглежда постъпването в училище.</p> <p>От друга страна анализите на резултатите на българските ученици от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на</p>
--	--	--	--	--

				двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните.
41.	Калина Христова Председател на УС на НАРУ Получено по ел. поща	<p>Ситуацията в страната в момента повдигна много въпроси и породила решения, които ни провокираха да изпратим нашите предложения към Вас. Имаме основание да смятаме, че промените, които предлагаме, ще повишат качеството на процеса на приобщаващо образование в цялата страна.</p> <p>Първото ни предложение е следствие от вече почти четиригодишната работа на специалистите от регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование. В закона за предучилищното и училищно образование регионалните центрове са специализирани обслужващи звена, но особеното при тях за разлика от други специализирани звена е, че там работят основно педагогически специалисти. В момента все още има неясноти относно статута на тези така важни специалисти, които работят в регионалните центрове. Въпреки че фокусът на работа се измества основно към методическа подкрепа и оценка, ресурсните учители, психолози и логопеди работят предимно с деца. Осъществява се ресурсно подпомагане, психологическа подкрепа и превенция и терапия на езиково-говорното развитие. Дори когато се прави оценка на потребностите, те пак работят с децата и техните родители. За да се запази статута им като педагогически специалисти, предлагаме в заключителните разпоредби да се включи възможността регионалните центрове да извършват определени функции на централните за подкрепа за личностно развитие. Такава възможност е</p>	Не се приема.	Предложението не е свързано с подложените на обществено обсъждане разпоредби. То следва да бъде обсъдено в отделен законопроект, към който да бъдат приложени правилата за на глава втора и трета от Закона за нормативните актове.

предоставена на Държавния логопедичен център. Предлагаме следната редакция на § 21. (1):

§ 21. (1) С влизането в сила на закона ресурсните центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности със заповед на министъра на образованието и науката се преобразуват в регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование по чл. 50, ал. 3 за осъществяване на дейностите по чл. 50, ал. 1, т. 2, 3 и 5. и да **извършва и дейности по чл. 49, ал. 1, т. 3.**

Второто ни предложение е свързано с нуждата от обединяващо методическо звено в системата на приобщаващото образование в страната.

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – София – град за пореден път в условията на извънредно положение в страната показва готовност за действие и за два дни специалистите му изготвиха методически насоки за работа на ресурсните учители и специалисти в условията на дистанционна образователна подкрепа, разработиха образци на планове за дистанционна подкрепа и отчетни форми, стартираха дистанционна програма за сензорна интеграция. Това изключително много улесни процеса на въвеждане на дистанционно обучение и за децата със специални образователни потребности от ресурсните специалисти в цялата страна и обезпечи подкрепа за най-уязвимите е образователната система.

Друго, което Регионалният център – София – град направи за цялата общност на педагогически специалисти, е издаването на обучителен наръчник за работата на помощниците на учителя в приобщаващото образование, който се използва с успех в обученията на парапрофесионалистите и на практика в работата им.

Въвеждането на ICF модел на функционално оценяване, така както е заложен в ЗПУО, беше организирано от МОН и УНИЦЕФ с подкрепата на Регионален център – София – град.

Случаите на методическа подкрепа и решенията, които се

взимат на място в София-град, нямат аналог никъде в страната. Тук на практика се показва колко важно е осигуряването на адаптирана образователна подкрепа не само за различните групи деца и ученици със специални образователни потребности, но и на децата в риск, с изявени дарби и тези с хронични заболявания. Училищата и детските градини все още нямат подготовката за изграждане на пълноценна подкрепяща среда. Наблюденията ни в цялата страна показват наличие на затруднения в тази област, както и във функционирането на екипите за подкрепа за личностно развитие. Необходимо е да бъдат провеждани проучвания и анализи в сферата на приобщаващото образование, да се адаптира материала и съдържанието, да се разработват методики за работа. Темата за децата в риск и децата с изявени дарби също трябва да излезе на дневен ред. Затова предлагаме да има единно звено, което да координира работата в сферата на приобщаващото образование, за да не се работи на парче.

Това би могло да се постигне като Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-София-град бъде реструктуриран като Национален такъв, без да е необходим допълнителен финансов ресурс.

Предложението ни за промени в в чл.50, ал.3 на ЗПУО са следните:

„(3) Дейностите по ал. 1, т. 5 се извършват от специализирани обслужващи звена - регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, които се създават на територията на всяка област и Национален център за приобщаващо образование, който изпълнява и функциите на столичен регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование“.

(4) Функциите на Националния център за приобщаващо образование ще бъдат уредени в правилника за дейността на регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

		<p>често действа превъзпитателно и възпиращо за тези, които биха извършили тежките нарушения.</p> <p>При така предложените текстове органите на настоятелството лесно могат да пренебрегнат указанията на контролните органи за спазване на ЗПУО.</p> <p>5. В чл.56, ал.2 текстът „за децата на 4-годишна възраст – само когато в населеното място детска градина“ да се обособи като самостоятелно изречение, даже самостоятелна алинея.</p> <p>Мотиви:Текстът на алинеята е дълъг, с вмъкнати части и подчинени изречения. Така ограничението за наличие на детска градина в населеното място остава малко изместено. Когато изреченията са по-кратки те са по-лесно възприемани от обикновените хора.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Приемането на предложението би довело до излишно повторение и многословие в хипотезата на правната норма.</p>
<p>43.</p>	<p>Veselinov76 Портал за обществени консултации</p>	<p>Категорично против предложените изменения: Мотивите не отговаря на исканото изменение. Цитирам: “Децата, които растат в среда на ниско образование родители, а езикът, който говорят в семейството не е български, най-често отпадат поради отсъствия, проблеми с училището, семейни и други причини”.</p> <p>С цялото ми уважение, но повечето българи завършват средното си образование, след това поне едно висше, реализират се на трудовия пазар и създават деца едва след като се почувстват финансово стабилни. Хората обработващи земята, които създават основни блага може да не са вишисти, но притежават ценни знания и умения и осигуряват оцеляването на всички. Нито едните нито другите могат да се кавалифицират като нискообразовани, така че е редно мерките да се насочат само към малцинствата! Защото се получава така, че искате с трици да ловите маймуни. Заради неспособността ви да се справите с малък процент роми и техните деца, поради страховете на екипите по обхват да влязат в гетата, ще сложите всички в един кюп и ще лишите децата от детство. Кое е престъпление! Малките деца нямат</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна. Задължителното</p>

нужда от режисирани игри от възрастните, а от свобода да опознават света по своя си чист и невинен начин. Няма нужда по цял ден да са приковани на стола и да са насилвани да спят по 2 часа, а да тичат и скачат волно навън.

Деца са на родителите си, а не на държавата в частност на МОН, а предложеното изменение противоречи както на божия закон така и на Върховния закон на Република България – Конституцията. Моля да си го припомните. Както трябва да си спомните и че веднъж вече опитахте да прокарате тази абсурдна идея и българските родители категорично я отхвърлиха. Малко поотупана от прахта пак я извадихте на дневен ред и в дискусиите около нея давате думата само на така наречените „специалисти“ – логопеди, психолози, членове на неправителствени организации –грантаджии, които нямат никакъв друг интерес освен финансовия да има повече деца. Тъй като отдавна са пуснали отровните си корени в детските градини и училищата и се оглеждат за „проблемни“ деца. За тях са просто касички. А броят на „проблемните“ расте и ще продължи докато вземате неадекватни решение. Това предложение единствено ще задълбочи съществуващите проблеми вместо да ги реши! Постройте допълнителни детски градина в големите градове и дайте шанс на всички желаещи да ги посещават, без да репресирате родителите, които са избрали друг вариант.

Няма нужда от 3 години предучилищна. Ширещата се неграмотност сред децата не се дължи на факта, че не започват от по-ранна възраст предучилищна, а от все по-скупното, написано на неразбираем за тях език, изобилстващо от излишни факти и абсолютно безинтересно съдържание на учебниците им. Суха теория, която не цели да разпали интереса им към предмета, а да напълни джоба на поредния професор или доцент автор на учебника. При избора на учебниците не се взема в предвид нито мнението на учителите, които ще преподават този материал, още по-малко на родителите които биха преценили най-добре за децата си. Деца започват да учат английски език в детската градина, преди

предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие.

Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното

		<p>да са научили българския език. Липсват практически занимания по предметите, каквито преди 30 години даваха реална подготовка. Готварство, дърво и металообработване, електротехника, работа с шивачна машина. Няма ги вече. Закриха се техникумите, от които излизаха подготвени за трудовия пазар кадри, с професия. Замениха се български произведения, автори, историята ни с разни чуждестранни недоразумения и глупости. Учителите са натоварени с несвойствени задачи да следят децата дали са получили синина от падане с колело или от родителите си, че да докладват на социалните. Вменени са им идиотски дейности като на обикалят отсъстващите ученици от къща на къща. Вместо времето и енергията им да са насочени към децата и тяхното развитие. Ограничени са от новопридобитите права на учениците, които сами не знаят какво да правят с тях. И вече не са просветители. Затова и децата губят мотивация още в началото и на финала не могат да изпишат безгрешно дори името си. И не, по-ранната институционализация няма да реши проблема, това предложение и отказа да се вслушате в гласа на родителите само показва колко незапознати сте с реалните проблеми в образователната сфера!</p> <p>Подкрепям идеята най-накрая да има закон за домашното образование както е в повечето страни.</p>		<p>обхващане и на 4-годишните. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS.</p>
44.	<p>Орлин Райков orlinr Портал за обществени консултации</p>	<p>Проектът и законът е тоталитарно погазване на семейството и КРБ чл.47(1)</p> <p>Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование и самият основен закон ЗПУО имат много съществени недостатъци и проблеми.</p> <p>Ще коментирам най-съществения недостатък заради неговата сериозност и важност:</p> <p>Чрез ЗПУО се провеждат политики, които са не само неприемливи за мен като родител и за нас като семейство, но това са политики, насочени срещу нашите основни права и в нарушение на нашите свободи.</p> <p>Бъдещето на нацията и държавата ни зависи от щастието и успеха на семейството, където децата могат да се научат</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование.</p>

		<p>на честност, труд, обич и жертвоготовност. Държавата не може да бъде и не бива да се опитва да изземва роделската роля. Това ще е пагубно за всички ни.</p> <p>Аргументацията за необходимостта на закона с важността на периода на развитие на децата е на практика отнемане и коварна злоупотреба с правото на родителите да решават кое е добро и кога (4 години или когато и да било) за децата си. Аргумент на задължителността на услугата образование, “за да даде възможност на родителите да са по-активни на пазара на труда”, е отвратителна подигравка. Насила взетите пари от нас под формата данъци, с които се издържа огромната ви и прескъпа, но неефективна Система, насила обхваща децата ни и отнема правото ни да се грижим образователно и възпитателно за тях, платено пак с нашите средства, труд и пот, “за да можем да сме по-активни на пазара на труда”!</p> <p>Каква лукава аргументация.</p> <p>Задължителността на закона не е възможност и не е подпомагане, господа, а НАСИЛИЕ.</p> <p>“Отпадането” на деца от държавното, законово насилено, предучилищно образование е резултат все по-често и на съзнателен избор от страна на родителите, които имат законово и морално основание да предпазят децата си от насилие, лошо влияние и да им предоставят по-добро обучение и образование според собствените си образователно философски или религиозни разбирания.</p> <p>Някои законови текстове, които регламентират правото на родителите са:</p> <p>Конституция на РБ: чл. 47(1);</p> <p>Берлинската декларация от 2012 г.</p> <p>чл.13(3) на Международния пакт за граждански и политически права;</p> <p>чл.14(3) на Хартата на основните права на Европейския съюз.</p> <p>чл. 2 на Протокол 1 на Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи;</p> <p>Ще цитирам, за да подчертая смисъла на текстовете, отнесени към ЗПУО :</p>	<p>Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна. Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека.</p> <p>Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие.</p> <p>Предложената мярка не е в нарушение на Конституцията и международните актове, по които Република България е страна.</p> <p>От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционосъобразност на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно</p>
--	--	--	---

	<p>47(1); Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е ПРАВО и ЗАДЪЛЖЕНИЕ на техните РОДИТЕЛИ и се подпомага от държавата. И важен за дискусията текст от чл. 2 на Протокол 1 от ЕКПЧ: “При изпълнението на функциите, поети от нея в областта на образованието и преподаването, държавата зачита правото на родителите да осигуряват на своите деца образование и преподаване в съответствие със своите религиозни и философски убеждения.” Изземването постепенно на водещата роля на родителите по отношение на децата им е вече факт с подобен неконституционен ЗПУО, както и други сходни актове на европейско и местно ниво. Такова вмешателство в най-интимната територия на семейните взаимоотношения от държавата с нейните институции е позната тоталитарна практика. Аз, ние, редом с други родители ще продължаваме да отстояваме фундаменталното право на алтернативна форма на образование извън държавната - семейно-домашна или друга образователна форма, гарантирано в ЕКПЧ, Всеобщата декларация за правата на човека и в редица други документи, по които България е страна. Да припомним, че това право е дадено на родителите от Твореца и Създателя на живота и важи с пълна сила дори да нямаше ЕКПЧ, КРБ и другите законови текстове. В ЗПУО всички текстове, които ограничават тези права на родителите трябва да бъдат идентифицирани и отменени, задължителността на образованието от 4 (всякакви години години) – премахната, за да направим България правова държава. Препоръчвам да се запознаете с този правен анализ: https://svobodazavseki.com/comments/339-totalitarizam-i-zadalzhitelno-uchilishtno-obrazovanie.html Ние, които обичаме децата си, можем да ползваме държавната образователна услуга, ако е подходяща и качествена сред другите на пазара. Но не очаквайте да предадем правото си на родители да</p>	<p>образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в конституционноправната доктрина, както и в практиката на Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване. Прредложеното задължително предучилищно образование за 4-годишните деца не отнема правото на родителите да отглеждат и възпитават своите деца, нито пък е в противоречие с посочените международни актове, още повече че в ЗПУО е</p>
--	---	---

		<p>решаваме кое е добро и подходящо за децата ни. Нашият родителски мандат не произхожда от МОН, нито от парламента, и не позволява това.</p>		<p>уредена възможност за родителите, които не желаят децата им да посещават детска градина, да се възползват от самостоятелната организация на предучилищно образование, като по този начин биха могли да поемат изцяло грижата по отглеждането и възпитанието на своите деца..</p>
45.	<p>Усмивкослав Портал за обществени консултации</p>	<p>ПРОТИВ въвеждането на задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст Против съм въвеждането на задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст, защото лишавате от право на избор родителите (а този избор е предопределен от природата). Лишавате ни от право на избор да решаваме кое е най-добре за нашата родна плът и кръв, в какви ценности да я възпитаваме и начинът, по който те да бъдат предадени нататък. Смятам, че след като не получаваме доходите, които заслужаваме, че дори и много по-малко от "европейците" и сме на дъното на много класации (освен тази за семейства, родители и деца), нямаме никакво право да ни казват как да си гледаме и възпитаваме децата, като тук дебело подчертавам, че става въпрос за нормалните български традиционни семейства, които са не по-малко от 99% от целия народ. Нашият живот и този на децата ни НЕ ви принадлежи! Не се подигравайте с нашите деца - те са всичко за нас!</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.</p>
46.	<p>silviya_sarafova Портал за обществени консултации</p>	<p>Не отнемайте повече от безгрижното детство на децата! 5 години дори е твърде рано да се започне предучилищна! Аз съм родена 1991, не съм ходила на предучилищна и смея да кажа, че съм много по-грамотна и съм имала</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Задължителното предучилищно образование не означава, че децата започват училище. Няма да им се отнеме играта, защото</p>

много повече желание да ходя на училище от масата днешни деца! Да не говорим, че учебния материал, който аз съм учила в даден клас, днес се учи в минимум 2 класа надолу (имам наблюдения над набор 1995 и 2003). Като им го правите толкова трудно няма да ги научите на повече, напротив - отказвате ги да учат! Проблемът е в програмите ви за обучение, не времето на влизане в образователната система!

Не съм съгласна да е задължително! Имам дете на 4, което трябва да тръгне тази есен, ако това влезе в сила. Та тя не е изградила стабилен имунитет още, а вие ще ѝ търсите присъствие! В майчинство съм, мога да я гледам и обучавам вкъщи, АКО иска! И моето право в случая ще бъде нарушено от придаването на задължителен характер на Вашата УСЛУГА! Не я искам! Намерете друг начин да обхванете целевите си групи! От всеобхватността повече ще пострадат, отколкото ще имат полза!

Чл. 47. от Конституцията на РБългария гласи:
(1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата.
В случая Държавата изземва правата на родителите, които имат възможност и искат да отглеждат и обучават децата си вкъщи до 5 годишна възраст, като ги задължава и заплашва с глоба при неизпълнение! Училищното образование е услуга и не бива да ѝ се придава задължителен характер. Това е правен абсурд!

постигане на очакваните резултати в тази възраст става предимно чрез игра. Децата ще продължават да учат и играят, както и досега - по методики за съответната възрастова група, без да се променят средата, режимът, изискванията, организацията, които са прилагани традиционно в детската градина.

Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека.

Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие.

Предложеното задължително предучилищно образование за 4-годишните деца не отнема правото на родителите да отглеждат и възпитават своите деца, още повече че в ЗПУО е уредена възможност за родителите, които не желаят

				децата им да посещават детска градина, да се възползват от самостоятелната организация на предучилищно образование, като по този начин биха могли да поемат изцяло грижата по отглеждането и възпитанието на своите деца.
47.	d.yantrov Портал за обществени консултации	<p>Децата са деца</p> <p>Децата са деца и имат нужда от детство. Светото Писание казва, че има време за всяко нещо под Слънцето, така има и време за това децата да станат ученици.</p> <p>Детството е основен момент от човешкия живот, който НЕ ТРЯБВА да бъде ограбван от грантаджийски НПО-та и проектопоглъщащи държавни служители, които целят ЛИЧНИ ОБЛАГИ, а не обществено благо.</p> <p>Децата трябва да играят и да имат свобода, а не да стават роби на остарялата и глупава образователна система от 4ри годишна възраст. Въпреки различията в децата, системата ги уедняквава и ги прави еднакво глупави и неспособни .</p> <p>Предучилищна от 6, 1ви клас от 7 годишни!</p> <p>П.П. Ще се отнесе ли този "страхотен законопроект" и за ромските деца, които така или иначе не подлежат на никаква държавна власт и закони?</p>	Не се приема	Липсва конкретно предложение. Задължителното предучилищно образование не означава, че децата започват училище. Няма да им се отнеме играта, защото постигане на очакваните резултати в тази възраст става предимно чрез игра. Децата ще продължават да учат и играят, както и досега - по методики за съответната възрастова група, без да се променят средата, режимът, изискванията, организацията, които са прилагани традиционно в детската градина
48.	mishoo Портал за обществени консултации	<p>Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното</p> <p>Против съм въвеждането на задължителна предучилищна за деца на 4 годишна възраст , в тази възраст децата нямат нужда да бъдат подготвяни за училище .До сегашния модел е достатъчно добър.Въвеждането на предучилищна на 4 годишните по никакъв начин няма да подобри успеваемостта и грамотността им в училище .Самата идея за задължителна предучилищна на толкова малки деца е неподходяща.Интересно е защо трябва да бъдат налагани в България политики от други европейски държави , които</p>	Не се приема	Задължителното предучилищно образование не означава, че децата започват училище. Няма да им се отнеме играта, защото постигане на очакваните резултати в тази възраст става предимно чрез игра. Децата ще продължават да учат и играят, както и досега - по методики за

		<p>дори при тях са провалени! В България има деца с изключителни успехи в много области, за съжаление заради интеграцията на малцинствата е недопустимо на българско население да бъдат налагани всякакви неуспешни политики! Против съм и въвеждането на ранно сексуално образование на деца в 3-4 клас, това може да бъде травмиращо за тези малки деца. Възрастта не е подходяща за сексуално ограмотяване ,считам че в образователната система има изключително много пропуски ,поради което децата в Основния курс са неграмотни, ето това е същинския проблем а не суксуално развращаване на малки деца! В българското образование има задължителни часове по Анатомия и Психология в подходящата възраст .Да в момента живота е динамичен технологиите напредват , но семейното възпитание е основният фактор, които има значение за формирането на личността, не може заради хора които оставят децата си безконтрол и морални ценности ,да бъдат показателя за цялото ни общество. Българските политици е крайно време да си научите урока и да не налагате провалени европейски политики в Република България. Образованието е основата за развитието на личността и то трябва да бъде равно за всички! Трябва да се полагат по-големи усилия ,както от родителите така и от учителите тези деца да бъдат грамотни , знаещи и можещи хора!</p>		<p>съответната възрастова група, без да се променят средата, режимът, изискванията, организацията, които са прилагани традиционно в детската градина. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие.</p>
49.	<p>Паола Портал за обществени консултации</p>	<p>Против задължителното предучилищно образование на 4 годишните!!! Като майка на две деца съм твърдо против задължителното предучилищно обучение на 4 годишните! Първо, защото 4 годишните деца имат все още неукрепнала имунна система и много боледуват! А в държавните детски градини има по 25 и повече деца в група, от които непрекъснато има по няколко болни деца! Дори да заведа мойто дете здраво, след 2-3 дни се почват сополи, кашлица и много често температура и антибиотик! Не може да се пие антибиотик два пъти в месеца! Родителите не може да издържим по 3-4 дни да сваляме нощем температура и през деня на работа! Защо</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от</p>

подлагате децата ни и нас на това? Мисля, че здравето на децата на тази възраст е по-важно от присъствието в честно казано маловажни дейности, на които и родителите могат да ги учат в тази възраст! Също така учителките залепят картички или рисуват прекрасни произведения и ние родителите знаем, че не са правени от децата ни, защото дете на 3-4 години физически не може да го направи! Т.е. децата нищо не правят, правят го госпожите! Защо се лъжем, че децата правят нещо в детските градини! По-добре грозни картини, но направени от децата, а не от госпожите!

Второ, вместо да мислите глупости, като този проект, помислете как родителите с малки деца да имат право по закон на по-кратък работен ден . например 6 или 7 часа така, че да могат да отиват навреме в детската градина и да си вземат детето до 6 часа! Защото 40 мин до работа+9ч работен ден+40 мин до детската градина - значи че детето ми трябва да прекара в детската градина 10ч и половина!! Много родители работим до 18 - 18.30ч и не можем да стигнем навреме, за да си вземем детето до 18ч. А знаете ли какво става ако отидеш след 18 или след 18.30ч? Става страшно! Помислете как да подпомогнете семействата с малки деца, защото те отглеждат бъдещето на България! Помислете за това, че 50% от семействата отглеждат по едно дете и ние българите се топим всяка година!

Трето: Нека не се превръщаме в тоталитарна държава, която задължава своите поданици да си дадат децата още на 4г в поредната доброжелателна институция! Нека родителите имат право да решават какво е най-добро за децата им, а не държавата! Защото родителите са най-близко до децата си и знаят колко боледуват, от какво се притесняват, какво обичат, от какво имат нужда, а не държавата! И защото знам, че това, което децата най-много искат е да прекарват повече време с родителите си! Доверете се на родителите и на тяхната преценка! Моля оттеглете този безумен проектозакон за задължително предучилищно образование!

него на право на образование. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна. Децата изграждат своя имунитет непрекъснато. Социалната изолация всъщност не помага за изграждането на имунитет. В детските градини се спазват всички здравни изисквания за отглеждането на деца.

50.	Н. К. Портал за обществени консултации	<p>Допълнителни мерки за спазването на чл. 67, ал. 1 от ЗПУО в частта за самостоятелната организация</p> <p>Чл. 67, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование визира, че: "Основните форми на педагогическо взаимодействие се осъществяват при целодневна, полудневна, почасова или в самостоятелна организация по избор на родителя при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за предучилищното образование". На практика никоя детска градина не предлага самостоятелна организация. Като родител, детски учител и администратор на група "За правата на родителите" подкрепям задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст, само ако се предприемат допълнителни мерки за спазването на чл. 67, ал. 1 от ЗПУО в частта за самостоятелната организация. Например допълнителни мерки при: постъпване и преместване в детската градина (свободни места за самостоятелна организация); права и задължения на учители, директори и други педагогически специалисти; поощряване и награждаване на педагогическите специалисти и/или други.</p>	Приема се	Няма пречки за организирането на самостоятелна организация на предучилищно образование. При неспазване на нормативните документи, следва да информирате началника на съответното регионално управление на образование за извършване на проверка на конкретни случаи. През настоящата учебна 2019/2020 година в самостоятелна организация са записани общо 168 деца в цялата страна.
51.	hristo3 Портал за обществени консултации	<p>Принудително обучение</p> <p>НЕ съм съгласен децата да се претоварват с държавно обучение от 4 - год. възраст. Според мен, дори и 5 год. те все още са в крехка възраст, за обучение ИЗВЪН семейството.</p>	Не се приема	Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се

				включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.
52.	В.Расташка Портал за обществени консултации	<p>"Първите 7" са най-важни в живота на всяко дете.</p> <p>Уважаеми министри и отговорни хора, Аз, семейството ми и всички мои близки и познати, които са мислещи и милеещи за децата си, смятаме, че задължителното предучилищно образование е изключително неадекватна мярка, необимислена и очевидно под външен натиск за страната ни. Понеже е противоконституционна, недемократична, против крехкото здраве на децата в тази възраст и насочена срещу правилното индивидуално развитие на всяко дете.</p> <p>Първите 7 години са най-важни за развитието и за целия живот на всеки човек, и според нас е недопустимо да ни отнемате правото на избор как да подготвим адекватно децата на България за живота им после.</p> <p>Искрено вярваме, че след като народът ви е гласувал доверието си, ще постъпите достойно и ще отмените този закон, който е изцяло нелогично обоснован, недемократичен и в ущърб на децата - за да израстнат пълноценни граждани на България.</p>	Не се приема	Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.
53.	Георги Матеев georgim Портал за обществени консултации	<p>Против задължителният характер на предучилищното образование</p> <p>С настоящето искам да изкажа аргументираното си становище против този проектозакон и в частност въвеждането на задължителна предучилищна подготовка от 4-годишна възраст.</p> <p>Лично аз съм израснал в смесени райони, виждал съм с очите си децата на рисковите групи и съм наясно, че единственият изход за тях от тази ситуация е чрез образование. В този ред на мисли приветствам опитите на държавата да направи нещо в тази посока, но съм убеден, че конкретната мярка не просто няма да даде резултат, а ще има обратен ефект за българското общество като цяло. В крайна сметка образователната система е за цялото общество, а не само за определени групи.</p> <p>Преди всичко е редно да започна с припомнянето на</p>	Не се приема	Липсва конкретно предложение по отношение на изложените предизвикателства. Въвеждането на задължителното предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група.

факта, че България е една демократична и правова държава, в **която властта произлиза от народа** и където върховният закон е Конституцията. От останалите становища приемам, че сте наясно с чл. 47 и чл. 53 от Конституцията, а от проведените масови анкети в обществото, че сте наясно и с общественото мнение, което **категорично отхвърля задължителния характер на предучилищното образование**. Въпреки срамните опити на учителските синдикати и организациите на работодателите в сферата на образованието за организиране на подписки в подкрепа всяка една анкета показва между 85% и 90% категорично неодобрение на тази мярка. Което показва, че голяма част от обхванатите към момента деца от детските градини ходят там, тъй като техните родители са принудени, а не по желание. Т.е. ако спазвахме принципите на демокрацията, то ние би трябвало да спрем дотук. Но за всеки случай, позволете ми да изложа своите аргументи против тази мярка.

1. Мотивация

В мотивите са „цитирани“ (но не конкретно посочени) изследвания, които говорят за корелация на по-ранната възраст на приобщаване в детските градини с намаляване на риска от отпадане от образователната система. Корелация обаче не означава причинно-следствена връзка и аз много бих искал да цитирате точните изследвания и данни, за да може те да бъдат публично анализирани. Тъй като според мен причината не е в ранното посещаване на детска градина, а са комплекс от социално-икономически фактори, следствие от които е посещаването на детска градина от страна на групите с по-висок социален статус (защото работят). Напълно логично е хората с по-висок статус да могат да осигурят и по-добро образование на децата си, както и да могат да възпитат децата си в **желание за образование**, което всъщност е най-важното, към което трябва да се стремим. Научно доказано е, че вътрешната мотивация „аз искам“ дава много по-добри и много по-трайни резултати от външната мотивация „ще ме накажат, ако не“. Тъй че ако държавата иска да реши

този проблем, то би следвало да се предприемат съответните действия по повишаването на тази вътрешна мотивация за учене у тези деца. А обратният ефект, който може да се очаква, е в няколко направления: здравни, психологически, социално-икономически.

2. Здраве

От гледна точка на здравето имаме съвсем пресни изследвания от Харвард и Станфорд, (<https://news.harvard.edu/gazette/story/2018/11/when-starting-school-younger-children-are-more-likely-to-be-diagnosed-with-adhd-study-says/> Харвард, <https://www.sciencedaily.com/releases/2019/07/190722085826.htm> Станфорд) според които има корелация между по-ранната институционализация и развиването на симптоми на Синдрома на хиперактивност и дефицит на вниманието (ХАДВ). Говори се за **33% увеличение на тези**

симптоми при децата, които започват училище на 5 години вместо на 6. Между 4 и 5 нямаме данни, но логиката ни насочва към мисълта, че ще са още повече. И нещо повече - изследванията показват, че при тези деца симптомите още по-трудно се подават на терапия, отколкото при другите деца, което е един много тревожен фактор. И като вземем предвид, че ХАДВ е една болест, която обикновено трае до края на живота и води до:

- липса на концентрация
- **трудности при заучаване на нови умения и познание**
- лоша дисциплина в клас
- склонности към рисково шофиране и рисково поведение

- склонности към извършване на престъпления

Т.е. в крайна сметка е много вероятно вместо да решим проблема – да го влошим. Вместо да имаме повече образовани деца и по този начин те да намерят по-добра реализация и да намалим престъпността, ние ще създадем повече деца, които няма да могат да обучават, повече престъпници и повече.. наркомани. И то съвсем съзнателно ще задължим родителите и учителите да произвеждат такива „кадри“. И след като ги „произведем“ ще трябва да ги лекуваме, да им осигурим асистенти и т.н.

Резултатите ще са пагубни. И САЩ те вече са пагубни, там **1 на 20 деца приема медикаменти за различни симптоми на ХАДВ !!!!!**

3. Качество на предлаганата услуга

Както споменах по-горе – голямата част от родителите са по-скоро принудени да оставят децата си на детска градина, отколкото да го правят с желание и убеждение, че това е най-доброто за тях. В България изпитваме сериозна криза и от гледна точка на кадрите, и от гледна точка на материална база. Условието в детските градини по големите градове са нездравословни както за децата, така и за персонала, а подготовката на персонала е безспорно неадекватна на фона на новите предизвикателства – броят на деца със СОП и броят на деца, чийто майчин език не е български. От това страдат всички и предвидените в бюджета средства за изграждане на нови детски градини са крайно недостатъчни, за да решат който и да е от двата проблема. Смятам, че е безотговорно държавата да задължава децата да посещават такъв вид детски градини, каквито имаме в момента. **Всеки родител, който може да си позволи нещо по-добро за детето си, трябва да не бъде преследван, а дори поощряван.** От друга страна пък ако държавата подобри качеството на услугата, то тогава самите родители ще записват на драго сърце децата си в детска градина и няма да има нужда от такива репресивни мерки.

4. Развитие на обществото

В мотивите виждаме, че се обръща внимание главно на едни рискови групи и мярката цели справяне със специфичните за тях проблеми. Тези проблеми не бива да бъдат negliжирани в никакъв случай и аз като израстнал в кв. Столипиново съм много наясно с тях. Наясно съм колко са важни те и как някои от тях дори минават в сферата на националната ни сигурност. Но вие не бива нито за миг да забравяте, че образователната система важи за всички и цялото общество като цяло. **А темпът на**

развитие на обществото се определя преди всичко от темпа на развитие на най-напредналите в него. Това е елитът на нацията, който може да осигури на децата си такива условия за отглеждане и развитие, каквито няма да има в детските ни градини и след 100 години. През първите 7 години се създават най-важните навици за развитието на една личност и ако за рисковите групи посещаването на детска градина ще има благоприятно отражение, то за тези деца това ще е сваляне на нивото. А по този начин ние сваляме нивото на цялата нация – задължавайки родителите на тези деца да „върнат“ децата си в детска градина, ние ще се лишим от най-добрите си кадри. Така няма да имаме 6-годишни гении пианисти, математици, футболисти и т.н., защото тези деца ще бъдат принудени да посещават групи от по 30 деца с недостатъчен персонал, в които всеки (включително персонала) се бори за своето физическо и психическо оцеляване.

5. Здравно-психологически статус на децата

По собствените Ви данни като съберем в момента посещаващите детска градина деца на тази възраст с непосещаващите от рисковете групи, **остават едни около 5%.** Тези деца са освен децата на елита и децата, които не могат да се адаптират към детската градина по една или друга причина – често боледуване, психически дискомфорт и т.н. Тези деца не винаги имат диагноза, ТЕЛК, ЛКК, но просто родителите им са наясно, че не се чувстват добре и успяват да осигурят по друг начин тяхното възпитаване. Чисто като бройка, тези деца излиза, че са около 50% от децата от рисковите групи, които не са обхванати. Значи на всеки 2 деца от рисковата група, на които ще се повиши качеството на живот, ще има 1, на което ще се влоши. Имаме ли прогноза какво ще се случи с тези деца и до какво ще доведе това? Има ли право държавата да задължава тези родители да изпращат децата си на градина, въпреки родителския им инстинкт и записаното в Конституцията? Мисля, че отговорът и на двата въпроса е отрицателен.

6. Мъдрост

В много европейски и западни страни вече има такива действащи правилници и тези държави вече анализират своите данни. Данни, които не са обнадеждаващи и именно те провокират изследванията, които цитирах по-горе. Ние, поради липсата на научна дейност в тази област, сме принудени да се учим от тях и да ги копираме, но това води до два много важни момента: от една страна, ние не можем да сме сигурни, че техните мерки ще работят при нас, заради различията в културата и народопсихологията ни. От друга страна пък ни дава добрата възможност да изчакаме и да видим какви ще са резултатите при тях. Вече са налице първите държави, които отменят тези задължения и не мисля, че е редно „те откъдето се връщат, ние натам да отиваме“.

7. Далновидност

Пандемията от коронавирус показва нагледно колко е изостанала съвременната образователна система и колко неадаптивна е за предизвикателствата на новия свят. Една от първите взети мерки беше да се затворят детски градини и училищата. Вижда се, че ефектът е строго индивидуален – някои семейства приветстваха дистанционното образование, за други то е сериозно предизвикателство. Според мен правилното е, особено с оглед на моментата ситуация, тази мярка да бъде отменена и да се анализират реалните потребности на съвременното общество. Все повече хора работят откъщи, а след карантината те ще бъдат трайно увеличени. Има куп нови професии като „инфлуенсър“, „влогър“, софтуерни инженери, онлайн търговци, и най-различни онлайн консултанти. Това са хора, които изкарват прехраната си в Интернет, а работата им често е свързана с пътуване. Това е новият свят. Тези хора имат възможността да пътуват със семействата си по света и да показват на децата си на място нещата, за които се учи в учебниците. **Рестрикциите на образователната система,**

		<p>обаче, са единственото нещо, което в момента им пречи да го правят. Тези хора ще стават все повече и повече и рано или късно образователната система ще трябва да се адаптира към тях и да им бъде в полза, а не във вреда. Ние бихме могли да бъдем пионери в тази област и това зависи от вас г-н министър и господа и дами народни представители.</p>		
54.	R.Radkov Портал за обществени консултации	<p>Относно задължителното предучилищно образование Против съм задължителното предучилищно образование по следните причини: Най-доброто място за отглеждане и възпитание на децата в предучилищна възраст е семейството. Родителите, които имат възможност и капацитет да го правят, не бива да бъдат лишавани от това тяхно изконно право и задължение. Още повече, че първите седем години са най-важни за моралното развитие на детето. Някоя институция не може да замести семейството в тази връзка. Дори институцията "детска градина" само социализира, образова и дисциплинира, но тя няма нито задачата, нито капацитета да възпитава нравствени добродетели. Дисциплина и нравственост са различни неща. Не бива да се пренебрегват и юридическите аргументи относно нарушаването на чл. 47(1) от Конституцията, вече споменати в изказванията на други граждани. Затова смятам, че всякакви институционални форми на обучение и образование на деца в предучилищна възраст могат да бъдат единствено и само доброволни, а не задължителни.</p>	Не се приема	<p>Не съществува несъответствие между изложеното в становището и законопроекта. Министерството на образованието и науката предприема таза мярка с разбирането, че семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна. Предложеното задължително предучилищно образование за 4-годишните деца не отнема правото на родителите да отглеждат и възпитават своите деца, а и образованието освен субективно право е и въпрос с висока обществена значимост. Предложената мярка не в противоречие с посочената</p>

				<p>разпоредба от Конституцията, още повече че в ЗПУО е уредена възможност за родителите, които не желаят децата им да посещават детска градина, да се възползват от самостоятелната организация на предучилищно образование, като по този начин биха могли да поемат изцяло грижата по отглеждането и възпитанието на своите деца.</p>
55.	<p>Сдружение Национална асоциация „Поход за семейството” MarchForFamily Портал за обществени консултации</p>	<p>Национална асоциация „Поход за семейството“ отхвърля изцяло идеята за въвеждане на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст. Предложеният „Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование“ е напълно неприемлив, тъй като неговата цел е да принуди всички български родители да ползват насилва задължителна социална услуга за децата си за сметка на отнемането на правото им за свободен избор и под заплахата на административни санкции. Документът противоречи на Конституцията на Република България, където ясно е записано, че задължително е само училищното образование до 16 години, но не и предучилищното такова (чл. 53, ал. 2) и че отглеждането и възпитанието на децата до тяхното пълнолетие е право и задължение на техните родители (чл. 47, ал. 1), без да се уточнява по какъв начин трябва да се осъществят тези право и задължение. Съгласно Конвенцията на ООН за правата на детето, осигуряването на социални услуги и детски заведения в помощ на родителите е задължение на държавата, но тяхното ползване е само по желание на родителите или както те преценят в полза на децата си (чл. 18, т. 1, 2 и 3). Задължение за ползване на каквато и да било услуга за</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Аргументите са изложени в ред 40 в тази справка, тъй като това становище е в подкрепа на становището на Сдружение „Асоциация общество и ценности“ и препраща към същите аргументи. От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционност на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в конституционноправната доктрина, както и в практиката на</p>

		<p>децата им не се вменява на българските родители по нито един от чуждестранните договори, по които България е страна и които имат приоритет над националното законодателство.</p> <p>Ползването на детските ясли и градини от най-ранна възраст не се е доказало безспорно като необходимо и достатъчно условие за подобряване на резултатите на децата по-късно в училищното им образование. Напротив, през последните години, включително в България, се наблюдава точно обратният доказан резултат: колкото по-рано родителите започват да ползват социални услуги за децата си, толкова по-висок е процентът на функционална неграмотност по време на училищното образование.</p> <p>Национална асоциация „Поход за семейството“ се присъединява и напълно подкрепя аргументираното становище на Сдружение „Асоциация общество и ценности“, в което те се обявяват против въвеждането на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст. Настояваме за незабавно и пълно оттегляне и отхвърляне на документа „Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование“.</p> <p>Пълният текст на становището, към което се присъединяваме, можете да намерите на следната страница: https://www.sva.bg/10441077109410721/7960749</p>	<p>Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване.</p> <p>Предложеното задължително предучилищно образование за 4-годишните деца не отнема правото на родителите да отглеждат и възпитават своите деца, нито пък е в противоречие с посочените международни актове, още повече че в ЗПУО е уредена възможност за родителите, които не желаят децата им да посещават детска градина, да се възползват от</p>
--	--	--	--

				<p>самостоятелната организация на предучилищно образование. Във връзка с твърдото противоречие с Конвенцията за правата на детето, следва да се посочи, че цитираната разпоредба акцентира върху социалната функция по отглеждане на децата, а предложената мярка за задължително предучилищно образование е свързана с образуването, като въпрос с висока обществена значимост. В ЗПУО се съдържа правна възможност за избор на различни видове организация по избор на родителите, включително и без дейности по отглеждане на детето да бъдат извършвани от детската градина..</p>
56.	<p>УНИЦЕФ в България Получено чрез деловодната система на МОН</p>	<p>УНИЦЕФ България поздравява правителството на България за твърдия ангажимент да гарантира правото на всички деца на развитие и качествено образование. По-специално бихме искали да отчетем непрекъснатата работа през последните десетилетия, насочена към изграждането на приобщаваща система за предучилищно образование с акцент върху децата със специални потребности и към разширяване участието на децата в неравностойно положение в предучилищното образование. Тези усилия на държавата създадоха по-големи възможности за учене през целия живот, подобряване на благосъстоянието и развитието за всяко дете. УНИЦЕФ приветства засиления фокус върху</p>	Приема се	<p>Министерството на образованието и науката е взело предвид всички отправени препоръки, като част от тях предстои да бъдат изпълнени.</p>

		<p>предучилищното образование в националните образователни планове и решението за въвеждане на всеобщ достъп до обществени детски градини за всички деца на 4-годишна възраст, наред със задължителното предучилищно образование за децата на възраст 5 и 6 години. Ние сме силно удовлетворени от факта, че Министерството на образованите и науката предвижда пакет от мерки за преодоляване на основни структурни пречки пред всеобщия достъп, най-вече за най-бедните и най-трудно достъпните деца, който включва и мерки за разширяване на предоставяните услуги в местата с недостатъчна образователна инфраструктура, намаляване на финансовите пречки и осигуряване на квалифицирани детски учители.</p> <p>Ние смятаме, че изпълнението на тези стратегически мерки ще повиши качеството на образованието дългосрочно и ще допринесе за постигането на по-добри резултати от обучението на децата на всички нива в образователната система. Днес широко признат е фактът, че качествено предучилищно образование носи редица ползи - както за всяко дете и семействата, така и за обществото като цяло. Качествените предучилищни услуги помагат на децата да придобият важни познавателни, социални и емоционални компетенции, които осигуряват основа за развитието на по-висши компетенции и умения, необходими в съвременното общество и пазар на труда. Тези услуги биха могли да допринесат за намаляване на въздействието на неблагоприятни преживявания в ранна детска възраст и за преодоляване на неравенството в развитието преди постъпване в училище, с което да се осигурят равни възможности за учене и за постигане на успех на уязвимите деца.</p> <p>Предучилищното образование има значима роля за цялостния процес на обучение и допринася за повишаването на ефективността и високите резултати на образователната система. Има ясни доказателства за силната връзка между предучилищното образование и готовността на децата да започнат училище и да</p>		
--	--	---	--	--

		<p>отбележат по-нататъшни академични постижения. Така например децата, които са посещавали предучилищно образование в ранна детска възраст за период от над една година, показват по-високи резултати по език и математика, както личи от проучванията на Програмата за международни проучвания на уменията за четене PIRLS и Програмата за международно оценяване на учениците PISA.¹ Наред с това участието в предучилищно обучение намалява вероятността от преждевременно напускане на училище и повтаряне на класове и повишава процента завършили основно и средно образование.</p> <p>Освен прякото положително въздействие върху резултатите на децата и бъдещите перспективи за живота, предучилищното образование подпомага участието на пазара на труда и на мъжете, и на жените и има принос към получаването на по-високи семейни доходи. В по-дългосрочен план предучилищното образование може да допринесе за изграждането на по-справедливи и развити общества.</p> <p>В този контекст, като същевременно признаваме значението на мерките, предприети от Министерството на образованието и науката, бихме искали да подчертаем необходимостта от допълнителни усилия за гарантиране на равни възможности за развитие и образование за всички деца. По-специално обръщаме внимание на следното:</p> <p>1. Бихме искали да насърчим Министерството на образованието и науката да разглежда достъпа до предучилищно образование като право на децата и да гарантира, че въвеждането на задължително предучилищно образование няма доведе до негативни последици за децата, най-вече за тези в най-неравностойно положение, в случай на несъгласие и нарушения от страна на родителите. Това е в съответствие с препоръките на ЕС², както и с Общ коментар № 7 към</p>		
--	--	---	--	--

¹ <https://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/index.html> (доклада за 2016 г.) и <http://www.oecd.org/pisa/>

² Препоръка на Комисията от 20 февруари 2013 година. Инвестициите в децата - изход от порочния кръг на неравностойното положение (2013/112/ЕС), стр. 2.1 и Общ коментар към Конвенцията на ООН за правата на детето, параграфи 24 и 28, публикуван на адрес: https://www.unicef.org/bulgaria/sites/unicef.org.bulgaria/files/2018-09/GC_7_BO.pdf

		<p>Конвенцията на ООН за правата на детето.</p> <p>2. Усилията за стимулиране на най-благоприятното развитие на децата чрез предучилищното образование трябва да бъдат част от по-мащабен, всеобхватен национален пакет от мерки, насочени към укрепване на развитието в ранна възраст на всички деца от раждането до прехода към училище. Предучилищното образование е елемент, който допринася за ранното детско развитие и представлява етап от цялостния процес на учене и развитие, който започва много преди децата да постъпят в обществените детски градини на 3-годишна възраст. Както показват изследванията, уменията се развиват във времето и първите 3 години от живота са решаваща възможност за растеж и развитие заради факта, че тогава човешкият мозък е най-пластичен. Затова постигането на националните образователни цели изисква съгласувани и всеобхватни мерки в подкрепа на цялостното развитие и учене на децата през първите години от живота.</p> <p>В тази връзка бихме искали да отправим препоръка към Министерството на образованието и науката да ускори работата по разработването на Националната стратегия за ранно детско развитие (РДР), която ще осигури стратегическа рамка за интегрирани, координирани и последователни мерки в областта на здравеопазването, образованието и социалната закрила с цел повишаване на благосъстоянието на децата през целия период от раждането до прехода към училище.</p> <p>Във връзка с гореизложеното УНИЦЕФ потвърждава своята готовност да окаже техническа подкрепа на Министерството на образованието и науката при разработването на Националната стратегия за РДР.</p> <p>3. Също така бихме искали да предложим да продължи, под ръководството на Министерството на образованието и науката и Министерството на здравеопазването, националният диалог относно мястото и ролята на самостоятелните ясли и яслени групи (които понастоящем се уреждат с нормативна уредба на Министерството на здравеопазването) за постигане на националните</p>		
--	--	--	--	--

		<p>образователни цели и стремежи във връзка с детското развитие. Първият етап в тази посока би било приемането на наредбата, с която се определят стандартите за ранно детско развитие за децата на възраст до 3 години, съгласно чл. 24, ал. 4 от Закона за предучилищното и училищното образование. Обезпечаването на квалифициран и добре обучен персонал в детските ясли е друг съществен елемент от този процес.</p> <p>4. УНИЦЕФ приветства плана на правителството да отпусне финансови средства за разширяване на предучилищните услуги на местата с недостатъчна образователна инфраструктура (детски градини). Липсата на услуги е основна структурна бариера пред осигуряването на всеобщ достъп до предучилищно образование. Бихме искали специално да подчертаем необходимостта от въвеждане на ясни механизми за поемане на отговорност, за да се гарантира, че финансовите инвестиции достигат до най-бедните и трудно достъпните деца, и най-вече до децата в селските райони и изолираните градски райони. Тези мерки са съгласно Заключителните наблюдения за България на Комитета на ООН по правата на детето³, в които се отправя препоръка към българското правителство да подобри още повече работата си по гарантиране на достъпа до предучилищно образование, най-вече за децата в селските райони и за тези от ромски произход.</p> <p>5. Както беше споменато, предучилищното образование носи редица ползи за децата, семействата и обществата. Както обаче се подчертава в препоръката на Съвета на ЕС за висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст,⁴ предучилищното образование има висока възвращаемост само ако услугите са с високо качество, достъпни, приобщаващи и на приемлива цена. Качеството се измерва въз основа на това доколко добре средата подпомага усвояването на знания и умения, които</p>		
--	--	--	--	--

³ Достъпни на: <https://ohchr.org/EN/HRBodies/CRC/Pages/CRCIndex.aspx>

⁴ Препоръка на Съвета 2019/C 189/02 на адрес: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32019H0605\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32019H0605(01)&from=EN)

		<p>ще дадат възможност на децата да се развиват интелектуално, физически, социално и емоционално⁵. Това включва физическата среда и храненето, но най-вече необходимостта от ежедневни положителни преживявания и взаимодействия за децата. Качественото предучилищно образование е насочено към детето, основано е на игра и предлага безопасна, грижовна и стимулираща среда за развитие.</p> <p>УНИЦЕФ настоятелно приканва Министерството на образованието и науката да постави особен акцент върху подобряването на националния капацитет, необходим за качественото предучилищно образование в детските градини. Това трябва да включва преглед и актуализиране на учебната програма и подходите към ученето, разработване, изпълнение и мониторинг на рамка за качество съгласно съответните препоръки на ЕС, в това число система за осигуряване на качеството, и осигуряване на подходящи ресурси. От съществено значение е въвеждането на стабилна национална стратегия за обезпечаване на квалифицирани кадри с уменията и познанията, необходими за предоставянето на качествено предучилищно обучение.</p> <p>6. УНИЦЕФ призовава задължителното предучилищно образование за децата на 4 годишна възраст да се осъществява в детските градини. Предлаганите промени в Закона за предучилищното и училищното образование предвиждат възможност то да се осъществява и в училище, ако няма детска градина в съответното населено място. Въпреки, че проектът за промени изисква общините да създадат условия в училище в съответствие с Наредбата за предучилищното образование (Наредба N5 от 03.08.2016 г.), налице е опасение, че училищата и класните стаи няма да могат да предоставят качествена и пълноценна среда за учене, базирано на игра за малките деца.</p> <p>7. УНИЦЕФ приветства мерките, насочени към</p>		
--	--	---	--	--

⁵ УНИЦЕФ. 2019 г. A World Ready to Learn: Prioritizing Quality Early Childhood Education. („Свят, готов за учене - Извеждане на качествено образование в ранна детска възраст като приоритет“) Глобален доклад

		<p>премахване на финансовата тежест за посещение на задължително предучилищно образование в детските градини за децата в най-неравностойно положение. С това ще се увеличи процентът на записване и ще бъдат подпомогнати семействата с ниски доходи.</p> <p>8. УНИЦЕФ призовава Министерството на образованието и науката да укрепи и засили участието на родителите в предучилищното образование, за да се благоприятства прехода на децата от семейната среда към детските градини, както и с цел подобряване на ученето у дома. Родителите са първите и най-важните учители в живота на децата. Предучилищното образование може и трябва да бъде платформа за привличане на семействата като партньори, както и да търси тяхната подкрепа във връзка с обучението и развитието на децата⁶. Същевременно прякото участие и подкрепата на родителите може да допринесе големи ползи за сектора на предучилищното образование.</p> <p>9. Също така бихме искали да отправим призив към правителството да продължи своите усилия за осигуряване на приобщаващи предучилищни услуги за всички деца, включително за децата със специални потребности. Особено внимание заслужава въпросът за разширяване на приобщаващите политики и съответните разпоредби, така че да обхванат детските ясли и яслените групи, с цел подобряване на ранното установяване на трудности, както и предоставяне на адекватна подкрепа за развитие на децата със специални потребности и за техните семейства, посредством тясно сътрудничество между институциите в областта на образованието, социалните грижи или здравеопазването и родителите.</p> <p>10. Приветстваме предложението предвижданите промени да влязат в сила от учебната 2022/2023 година, което ще позволи на общините и институциите в системата на образованието да създадат всички необходими условия за прием на децата, без с това да намали качеството на образованието.</p>		
--	--	---	--	--

⁶ Пак там.

		УНИЦЕФ потвърждава своето желание и готовност да подкрепи работата на държавата по укрепване на развитието в ранна детска възраст, включително чрез всеобщо предучилищно обучение, като осигури допълнителна техническа подкрепа, осигуряване на данни и анализи и консултации във връзка с изготвянето на политики.		
57.	Училищното настоятелство и Обществения съвет на Национален учебен комплекс по култура с Лицей за изучаване на италиански език и култура, София Получено чрез деловодната система на МОН	<p>След задълбочено запознаване с текстовете на предложения от Министерство на образованието и науката Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), а така също с мотивите и частичната предварителна оценка на въздействието към него, изразяваме следната позиция по предложените изменения, касаещи статута и правомощията на училищните настоятелства:</p> <p>Предложените изменения и допълнения са мотивирани с необходимостта да бъдат усъвършенствани условията за ефективно управление на имуществото на институциите от системата на предучилищното и училищното образование и за устойчивост и предвидимост на дейността на училищните настоятелства “.</p> <p>В мотивите се изтъква, че „в практиката съществуват множество случаи, при които училищните настоятелства не изпълняват своите цели. Това често се изразява в използване в тяхна полза на приходите от имотите, които управляват, включително от земеделски земи, дарявани в миналото на училището от родолюбиви хора. В резултат на това, настоятелствата трупат печалби, въпреки че са създадени в обществена полза</p> <p>Така посочените в мотивите към законопроекта съображения, според МОН обуславят необходимостта от създаването на нови разпоредби в ЗПУО. Тези нови разпоредби в ЗПУО изрично и недвусмислено, както се твърди в мотивите, очертават основните цели на училищните настоятелства.</p> <p>Категорично възразяваме срещу избрания подход, поради следното:</p> <p>На първо място - възразяваме срещу грубо формулираните</p>	Не се приема	<p>ЗЮЛНЦ е общ закон, който урежда по общ начин устройството и дейността на юридическите лица с нестопанска цел, каквито са и училищните настоятелства.</p> <p>В юридическата практика (а и в правната доктрина) е напълно допустимо специалният закон, какъвто се явява ЗПУО по отношение на дейността на училищните настоятелства, да предвижда специална уредба, когато това се налага поради спецификата на обществените отношения. В настоящия случай спецификата на системата на предучилищното и училищното образование изисква да бъдат създадени някои специални правила по отношение на училищните настоятелства, които по-скоро допълват и конкретизират, а не влизат в проротиворечие с изискванията на ЗЮЛНЦ.</p> <p>Предвиденият контрол на</p>

		<p>в мотивите към проекта съображения, съдържащи неприемливи и недоказани обобщения, и директно набездааащи в престъпления училищните настоятелства по принцип.</p> <p>На второ място - считаме за недопустимо от правна гледна точка изрично и изчерпателно уредения в Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) статут на училищните настоятелства, като юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза и контролът върху тях, да бъде променян и доразписван чрез създаването на нови разпоредби в друг закон.</p> <p>Съображенията ни са следните:</p> <p>В съответствие с изискването на чл.306, ая.4 от ЗПУО, училищните настоятелства са регистрирани като юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза. Като такива от момента на регистрацията, техният статут е подчинен на ЗЮЛНЦ, където изчерпателно са регламентирани правата и задълженията им. Разпоредбите на ЗЮЛНЦ са строги и изчерпателни и съдържат специални изисквания към тези юридически лица, каквито са училищните настоятелства. Тъй като по своята същност нестопанските организации, извършващи общественополезна дейност (в т.ч. и училищните настоятелства) са институции, с чиято дейност не се преследва печалба, ЗЮЛНЦ е предвидил ясни механизми и специални изисквания към тях. Така например:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Агенцията по вписванията отказва вписване на организациите, определени за извършване на общественополезна дейност, когато разпоредбите на устава или учредителния им акт противоречат на закона (чл.,37, ал.2 ЗЮЛНЦ); <p>Тези юридически лица могат да разходват имуществото си за точно определени в закона дейности и цели (чл.38, ал.1 ЗЮЛНЦ);</p> <p>Тези юридически лица имат колективен върховен орган и управителен съвет, които вземат своите решения по изрично определена от закона процедура и техните годишни финансови отчети подлежат на строг независим финансов одит при условията на Закона за счетоводството (чл.39 ЗЮЛНЦ);</p>	<p>министъра на образованието и науката има за предмет единствено спазването на специалната нормативна уредба в областта на предучилищното и училищното образование, което напълно съответства на функционалната му компетентност. Този контрол е допълнителен и не дерогира контрола, който други органи и лица упражняват по силата на ЦЮЛНЦ.</p> <p>Тъй като контролът е за законосъобразност, а не за целесъобразност, неоснователните са и аргументите, че „ той представлява недопустима намеса в автономията на училищното настоятелство, в качеството му на самостоятелно ЮЛ, което не е на подчинение на МОН“.</p>
--	--	--	---

		<p>Водят се книги за протоколите от заседанията и се изготвя годишен доклад за дейността, съдържащ подробни данни за същата, като годишният и финансовият отчет се обявяват в регистъра на Агенцията по вписванията (чл.40 ЗЮЛНЦ);</p> <p>Предвидени са специални изисквания за разходване на имуществото (чл.41 ЗЮЛНЦ);</p> <p>Не се допуска юридическо лице с нестопанска цел, определено за осъществяване на общественополезна дейност да се преобразува в ЮЛ в частна полза (чл.42 ЗЮЛНЦ);</p> <p>- Предвидена е и специална процедура за преобразуване и ликвидация и т.н.</p> <p>Видно е, следователно, че ЗЮЛНЦ съдържа много и специални изисквания към тези ЮЛ, като законови гаранции за осъществяване на общественополезната им дейност (в това число и на дейността на училищните настоятелства), а именно:</p> <p>Училищните настоятелства могат да бъдат регистрирани като ЮЛ с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност, само когато в самите им устави се съдържат разпоредби, изрично и недвусмислено дефиниращи основната им цел - подпомагане, подкрепа и съдействие на детската градина и/или училището. Контрол и проверка по спазването на тази изрична законова разпоредба на ЗЮЛНЦ осъществява не министърът на образованието и науката, а Агенцията по вписванията, която при неизпълнение, ще откаже вписване на конкретното училищно настоятелство. Регистрирани по ЗЮЛНЦ, училищните настоятелства не са и не могат да бъдат поставени на подчинение на министъра на образованието и науката, нито на упълномощени от него длъжностни лица. А членовете на училищните настоятелства не са служители на МОН и контролът върху тяхната дейност не може да се осъществява по административен ред, както е предложено в законопроекта (§7,-чл.309б) чрез прилагане на административно-команден под ход.</p> <p>Извън правните аргументи, вашето концептуално разбиране е, че между училищните настоятелства като юридически лица с нестопанска цел, осъществяващи общественополезна дейност и образователните</p>		
--	--	--	--	--

институции следва да съществуват партньорски отношения, целящи съвместно оптимизиране на управлението на образователния процес. Волята и духът на ЗПУО целят децентрализиране и демократизиране на образованието и са насочени към установяване на тясно сътрудничество между държавата и училищните настоятелства, включващи родители, общественици, политици и други членове, проявяващи съпричастност към проблемите на образованието и към самите деца като личности, а не отношения на власт и подчинение и налагане на административен контрол.

В този смисъл, считаме, че посочените в мотивите към ЗИД на ЗПУО случаи (ако има такива) и съображения са по-скоро изключения от правилото, а не практика и категорично възразяваме срещу подхода и изводите в тях. Напротив, училищните настоятелства изпълняват своите благородни и високоотговорни цели, а не „използват приходи от училищни имоти за своя яолза“, не „злоупотребяват с дарения на родолюбиви хора“ и не „трупат печалби“, както е посочено в мотивите. Ако са налице такива злоупотреби от страна на някои училищни настоятелства, то те по-скоро биха били от компетентността на прокуратурата, а не на министъра на образованието или упълномощени от него чиновници.

Нещо повече - контролът върху дейността на училищните настоятелства е и публичен, защото наред със задължителната информация за своята дейност, която настоятелството е длъжно да подава ежегодно пред централния регистър, съгласно задължителните изисквания на ЗЮЛНЦ, се осъществява и текущ счетоводен контрол, контрол върху ефективността на извършваните дейности и Съветът на настоятелите дава ежегоден отчет за дейността на настоятелството пред Общото събрание и пред обществеността. Недопустимо и неоправдано е да се изземват правомощията на специално оторизираните в ЗЮЛНЦ органи за контрол по отношение на юридическите лица с нестопанска цел осъществяващи общественополезна дейност и да се предоставят чрез друг закон (ЗПУО) на министъра на образованието и науката.

		<p>Създава се впечатлението, че предложените в ЗИД на ЗПУО текстове имат цел, която не кореспондира на приложените към законопроекта мотиви. Поради това, намираме предложението § 7 - чл.3096 от законопроекта за напълно неприемлив. Той представлява недопустима намеса в автономията на училищното настоятелство, в качеството му на самостоятелно ЮЛ, което не е на подчинение на МОН.</p> <p>Предвид изложените съображения сме категорични, че след като законодателят е създал законови предпоставки за децентрализация и самоуправление в образованието, автономия на училищните политики и широко участие на родители и общественици в създадените от самите тях училищни настоятелства, предложените изменения и допълнения в ЗПУО са неприемливи и неуместни. Те не само биха създали колизия между двата закона - ЗЮЛНЦ и ЗПОУ по отношение статута на училищните настоятелства, но биха били и крачка назад в самото разбиране за смисъла на тяхното съществуване и на тяхната основна мисия - подпомагане, подкрепа и съдействие на образователните институции.</p>		
58.	<p>Факултет „Педагогика“ при Национална спортна академия „Васил Левски“</p> <p>Получено чрез деловодната система на МОН</p>	<p>Във връзка с проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, Факултет „Педагогика“ при Национална спортна академия „Васил Левски“ подкрепя предложението за промяна на чл. 8, според която „Предучилищното образование е задължително от учебната година, която е с начало в годината на навършване на 4-годишна възраст на детето“.</p>	Приема се	Изразена е подкрепа по отношение на въвеждането на задължително предучилищно образование.
59.	<p>Георги Георгиев Кмет на Община Дългопол</p> <p>Получено чрез деловодната система на МОН</p>	<p>В така предложението прочит на Проектозакон, § 2. Чл. 56 гласи, че „56. (1) Предучилищното образование се осъществява от детските градини.</p> <p>(2) Задължителното предучилищно образование, освен от детските градини, може да се осъществява и от училищата, които могат да осигурят условия за това. при условията и по реда на държавния образователен стандарт за предучилищното образование и на държавния образователен стандарт за физическата</p>	Приема се	

среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, а за децата на 4-годишна възраст - само когато в населеното място няма детска градина.

Конкретизира се, че приемът на децата на 4-годишна възраст се осъществява в училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие - **само когато в населеното място няма детска градина.**

Община Дългопол има конкретно и ясно предложение, което отправя чрез Вас. към Министерството на образованието и науката, това условие по **чл. 56 (2)** да се отнася и за 5 и 6 годишните деца. а именно:

„Чл. 56. (1) Предучилищното образование за 4, 5 и 6 годишните, се осъществява от детските градини.

(2) Задължителното предучилищно образование, освен от детските градини, може да се осъществява и от училищата, които могат да осигурят условия за това. при условията и по реда на държавния образователен стандарт за предучилищното образование и на държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, само ако в детските градини няма места и липсват такива в населеното място.

Доводите, с които правим това предложение са обосновани и произлизат от конкретна ситуация, в която е поставена общината ни: Възползвайки се от възможността, която така разписан. Законът за предучилищното и училищното образование им дава.

Директорите на училищата осъществяват прием в предучилищна възраст на 5 и 6 годишните деца в училище, което води до това. че детските градини в общината не успяват да усвоят капацитета си. Децата в тях са по-малко и общината е принудена да ги дофинансира.

Ние като община сме създали възможно най-добрите условия за децата в градините, те са ремонтирани, санирани, а вече трета поредна година сме освободили

		<p>родителите от заплащане на такси изцяло. Въпреки нашите усилия. Директорите на училищата продължават да записват 5 и 6 годишни деца. позовавайки се на закона и възможността, която той им дава. при съмнителното му изпълнение в частта за осигуряване на подходяща физическа среда за децата, такава каквата е вече създадена в детските ни градини. При посещение в нашата община, този въпрос бе обсъждан с Вас г-н Вълчев и вашето мнение и становище, както и на всички педагогически специалисти бе. че мястото на 4, 5 и 6 годишните деца е в детските градини и това ще бъде урегулирано от министерството. Надяваме се, че предложението ни ще намери отзвук и подкрепа, чрез Вас и ще бъде включено, като предложение за промяна в Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование.</p>		
60.	<p>Национално сдружение на общините в Република България Получено чрез деловодната система на МОН</p>	<p>НСОРБ подкрепя предвидената в проекта задължителна предучилищна подготовка на 4-годишните деца, както и промените в разпоредби, касаещи собствеността на училищните настоятелства. С оглед преодоляване на съществуващи проблеми, предлагаме § 2 да придобие следния вид:</p> <p>§ 2. Чл. 56 се изменя така:</p> <p>„Чл. 56. (1) Предучилищното образование се осъществява от детските градини.</p> <p>(2) Задължителното предучилищно образование се осъществява от детските градини, а когато в населеното място няма детска градина и/или не са осигурени достатъчен брой места, и от училищата, които могат да осигурят условия за това, при условията и по реда на държавния образователен стандарт за предучилищното образование и на държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центрове за подкрепа за личностно развитие. Задължителната предучилищна подготовка на 4-годишните деца може да</p>	Приема се	

		<p>се осъществява в училище само когато в населеното място няма детска градина.</p> <p>(3) По решение на общинския съвет задължителното предучилищно образование се осъществява само от детски градини в населените места, в които има осигурени условия за това.</p> <p>Мотиви: През последните години, водени от желанието за увеличаване на бюджетите си, все повече училища осъществяват прием на деца в задължителна предучилищна възраст. В същото време, детски градини с осигурени добри условия за обучение и възпитание на децата, остават снезапълнен капацитет. Проблемът придобива все по-голяма актуалност на фона на намаляващия брой деца особено в по-малките общини. Действащата в момента разпоредба на чл.56 от ЗПУО, не дава възможност на местните власти да възпрепятстват тази практика, която засяга здравето и безопасността на децата. В тази връзка, НСОРБ приветства предложението за изменение на текст на ал.3, който дава право на общинските съвети да вземат решения в съответствие със спецификата на отделните населени места. Предложената от НСОРБ редакция на ал.2 има за цел внасяне на допълнителна категоричност по отношение общото ни убеждение, че най-доброто място за осъществяване на задължителната предучилищна подготовка е детската градина. Като се надяваме, че предложението ни ще намери отражение в окончателната редакция на законопроекта, използваме случая да Ви пожелаем здраве и успех в настоящата кризисна за страната ни.</p>		
61.	<p>Специалисти в областта на предучилищното образование в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски” Получено чрез деловодната</p>	<p>Педагозите от Шуменския университет в областта на предучилищното образование подкрепят аргументирано идеята за задължителната предучилищна подготовка на 4-годишните деца.</p> <p>Ранното детско образование под формата на задължителна предучилищна подготовка, може да предложи много ползи за децата и родителите, а в по-голям план и за</p>		

	<p>система на МОН</p>	<p>обществото. Децата учат най-добре и лесно, когато са сред връстниците си и това е най-голямото предимство пред другите форми на обучение и в по-горните възрастови групи, където акцентът е върху учебното съдържание. Предимствата на ранното детско образование включват:</p> <ul style="list-style-type: none"> - достъп до образователни, здравни и социални ресурси за много деца, които са в риск и по някаква причина не са записани в детска градина: - по-добри социални умения - децата се учат да взаимодействат с други деца и възрастни и да усвоят умения за реалния живот, които включват да изслушаш другите и да можеш да представяш своите идеи, да се сприятеляваш, да споделяш, да сътрудничиш и да поемаш отговорност за действията си; - по-добра успеваемост при усвояване на учебното съдържание в училищна възраст - децата, които получават ранно детско образование имат по-малко нужда от допълнителна или специална образователна подкрепа в начална училищна възраст. Въпреки това ще има деца, при които нуждата от тази подкрепа ще бъде постоянна и включването отрано в образователната система на тези деца ще им даде достъп и до други услуги и специалисти; - по-добро познавателно развитие - децата се раждат с естествен откривателски интерес и една качествена образователна среда ще повиши както индивидуалните познавателни възможности за развитие така и тези умения за работа в група като решаване на проблеми и устойчивост в трудни моменти; - ще се създаде положително отношение към ученето и образованието - <p>въпреки, че е доказано че водеща дейност в тази възраст не е ученето, а играта и че сегментът с учебно съдържание не трябва да доминира, то все пак децата учат през играта и създават трайни интереси към дейности като изкуство,</p>		
--	------------------------------	--	--	--

		<p>музика, танцуване, пеене, конструиране и др.</p> <p>превенция на отпадането от училище - включването в задължителна предучилищна подготовка предполага включване в училище и по-голяма вероятност за активно лично участие в образованието, което е в пряка връзка с по-малко поведенчески проблеми и по-висока социална отговорност.</p> <p>- децата от ромския етнос по-добре ще усвоят българския език, който не е майчин за тях.</p>		
62.	<p>Милен Наков Директор на ЦСОП, гр. Плевен Получено по ел. поща</p>	<p>Изразява своята подкрепа на направените предложения. Държавните и общински центрове за специална образователна подкрепа като функции, дейности, структура и организация са нови образователни институции в системата на предучилищното и училищното образование за подпомагане на обучението, възпитанието и социалното включване на децата и учениците със специални образователни потребности чрез дейности, изискващи финансиране по смисъла на чл. 283 от ЗПУО.</p> <p>Образователните центрове за специална образователна подкрепа осъществяват диагностична, рехабилитационна, корекционно-терапевтична и обучителна функции в областта на обучението и подкрепата за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности по чл. 38 от ЗПУО, насочени по чл. 195 от ЗПУО за обучение в изнесени паралелки и групи в център за специална образователна подкрепа в изпълнение на чл. 190 от ЗПУО.</p> <p>Задължителното обучение, терапевтичните и рехабилитационни дейности, заниманията за развитие на познавателната дейност и за формирането на уменията за учебен труд, и заниманията по интереси за развитие на личностните способности на децата и учениците със специални образователни потребности, обучаващи се в изнесени паралелки и групи, се осъществява в рамките на цял ден - за ученици от I до VII клас, и в рамките на цял ден или половин ден - за ученици след VII клас, съгласно</p>	Не се приема.	Предложението не е свързано с подложените на обществено обсъждане разпоредби. То следва да бъде обсъдено в отделен законопроект, към който да бъдат приложени правилата за на глава втора и трета от Закона за нормативните актове.

		<p>чл.191а от Наредбата за приобщаващото обучение от 27.10.2017 г.</p> <p>Центърът за специална образователна подкрепа не осигурява завършването на клас и етап за придобиването на степен на образованието, но може да извършва професионално обучение за придобиване на първа степен на професионална квалификация и/или за придобиване на квалификация по част от професия по смисъла на чл. 26 от ЗПУО.</p> <p>Общинските и държавни центрове за специална образователна подкрепа са алтернатива и решение на образователната политика за приобщаване и подпомагане на равния достъп до качествено обучение и допълнителна подкрепа за личностно развитие на всяко дете и ученик с умствена изостаналост и множество увреждания.</p> <p>Работещите педагогически специалисти в центъра: учители-специални педагози, учители по професионална подготовка, учители за занимания по интереси, психолози, логопеди, рехабилитатори/кинезитерапевти, арттерапевти и социални педагози, предоставящи специална образователна подкрепа, са гарант за реализиране на приобщаващото образование в частта на обучението и подкрепата за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности.</p> <p>В тази връзка, обучаващите се деца и ученици със специални образователни потребности - с умствена изостаналост и множество увреждания, в изнесени паралелки и групи в център за специална образователна подкрепа, имат същите основни права и задължения каквито имат техните съученици от класа/паралелката в училището, в което са записани: обучение в рамките на цял ден или половин ден при желание на родителите (чл. 283 от ЗПУО), а педагогическите специалисти, работещи в център за специална образователна подкрепа, имат същите дейности и отговорности, както и класният ръководител и учител в детската градина или училището.</p> <p>В тази връзка правим предложения за изменения и допълнения на текстове на проекта на Закон за изменение</p>		
--	--	--	--	--

		<p>и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование - в чл.102 предлагаме нова ал. 5, а в чл. 283 - допълнения в ал. 2 и нова ал. 4, както следва:</p> <p>Чл. 102. (1) Организацията на учебния ден е полудневна и целодневна. Държавата създава условия за разширяване на възможностите за целодневна организация на учебния ден.</p> <p>(2) Училището организира целодневна организация на учебния ден за учениците от I до IV клас при желание на родителите, както и от V до VII клас при желание на родителите и съобразно възможностите на училището.</p> <p>(3) Организацията на учебния ден в спортните училища е целодневна.</p> <p>(4) Условията и редът за организиране и провеждане на полудневната и целодневната организация на учебния ден се определят с държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование.</p> <p>Нова ал. 5:</p> <p>„(5) Условията и редът за организиране и провеждане на обучението и дейностите за подкрепа за личностно развитие в изнесени паралелки и групи на деца и ученици от детските градини и училищата в центровете за специална образователна подкрепа, осъществявани в рамките на цял ден, половин ден или почасово, се определят в държавния образователен стандарт за приобщаващо образование.“ •</p> <p>Чл. 283. (В сила от 01.01.2017 г.; доп., бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.)</p> <p>(1) Средствата за подпомагане на равния достъп и за подкрепа за личностно развитие включват:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ученически стипендии; 2. транспорт на деца и ученици; 3. закупуване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти за безвъзмездно ползване и за училищната библиотека; 4. целодневна организация на учебния ден и хранене; 5. дейности, свързани с общата подкрепа за личностно развитие; 		
--	--	---	--	--

		<p>6. дейности, свързани с допълнителната подкрепа за личностно развитие;</p> <p>7. дейности, свързани с ученическия отдих и спорт;</p> <p>8. реализиране на училищни програми за превенция на отпадането от училище и за намаляване броя на преждевременно напусналите;</p> <p>9. подкрепа за ученици с изяви дарби;</p> <p>10. други дейности, спомагащи за повишаване на обхвата и равния достъп до образование.</p> <p>(2) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) За децата в задължителна предучилищна възраст и за учениците от населени места, в които няма детска градина или училище, задължително се осигуряват средства от държавния бюджет за транспорт до най-близката детска градина или училище, което провежда обучение в съответната група или в съответния клас, и обратно. Средства от държавния бюджет за транспорт се предоставят и за ученици, които пътуват ежедневно до най-близкото училище в друго населено място, в което се обучават за придобиване на квалификация по професия, ако такова обучение не се провежда в населеното място, в което живее ученикът.</p> <p>Изменение на ал. 2 така: „(2) За децата в задължителна предучилищна възраст и за учениците от населени места, в които няма детска градина, училище или център за специална образователна подкрепа, задължително се осигуряват средства от държавния бюджет за транспорт до най-близката детска градина, училище или център за специална образователна подкрепа, което провежда обучение в съответната група или в съответния клас, и обратно. Средства от държавния бюджет за транспорт се предоставят и за ученици, които пътуват ежедневно до най-близкото училище или център за специална образователна подкрепа в друго населено място, в което се обучават за придобиване на квалификация по професия, ако такова обучение не се провежда в населеното място, в което живее ученикът.“</p> <p>Нова ал. 4:</p>		
--	--	--	--	--

		<p>„(4) Средствата по ал. 1. т. 1, 2, 6, 7 и 10 се предоставят и на централните за специална образователна подкрепа.“</p> <p>Съответно останалите алинеи се променят, ал. 4 става ал. 5 и т.н.</p>		
63.	<p>Гражданско сдружение „Асоциация общество и ценности“</p> <p>Гражданско сдружение „Асоциация за свобода в образованието“</p> <p>Гражданско сдружение „Национална мрежа на родителите“</p> <p>Гражданско сдружение „Общност за свободно образование“, гр. Пловдив</p> <p>Гражданска инициатива на родителите гр. Варна</p> <p>Гражданска инициатива на родителите, гр. Пазарджик</p> <p>Гражданска инициатива на родителите, гр. София</p> <p>Гражданска инициатива на родителите, гр. Чипровци</p> <p>Граждански форум за защита на децата и семейството</p> <p>Гражданско сдружение „Национална Асоциация Поход за Семейството“</p> <p>Гражданско сдружение „Свободен човек“</p> <p>Гражданско сдружение „Справедливост“</p> <p>Гражданско сдружение „Нов живот“</p> <p>Гражданско сдружение „Избор за живот“</p> <p>Българска Християнска Медицинска Асоциация</p> <p>Гражданско сдружение</p>	<p>Изразяваме дълбоката си загриженост от игнориране гласа на гражданското общество, и най-вече родителите, с подновените опити за приемане на задължителната предучилищна подготовка от 4-годишна възраст.</p> <p>Опитите за карване на децата от най-ранна възраст в държавната образователна Система:</p> <p>1. Нарушават Конституцията на България, според която училищното, а не - предучилищното, обучение е задължително (чл. 53).</p> <p>2. Нарушават редица водещи международни спогодби, според които семейството е водещо за начина на образование на своите деца, като: ЕКПЧ Протокол 1, чл.2; Всеобщата декларация за правата на човека на ООН (чл.14 и чл.26 ат.3), Международният пакт за гражданските и политически права чл.18 и Международният пакт за икономически, социални и културни права чл.13.</p> <p>3. Нарушават правата на родителите. Държавата следва да защити майчинството (чл.14), а не да го измества, чрез свои усилия и със задължителен характер. Отглеждането и възпитанието на детето е право на родителите (чл.47). Това прави напълно противоконституционно задължаването на родителите, които са намерили начин да осигурят подходяща семейна среда и искат да се погрижат за развитието на детето в предучилищна възраст, да се откажат от това свое право в полза на държавата.</p> <p>Въвеждането на задължителна предучилищна подготовка задълбочава държавния монопол в образователната система, засилва зависимостта на държавата на частната инициатива в образованието, лишава от избор и допуска родителите до участие в образователния процес и недопустимото е, че въвежда принудителна институционализация на децата.</p> <p>4. Нарушават правата и най-добрия интерес на децата. Изследвания в цял свят показват, че в тази ранна възраст децата имат нум по-скоро от индивидуална работа, много обич, подкрепа и лично внимание не</p>	<p>Приема се частично</p>	<p>Аргументите са изложени в т. 40 в тази справка, тъй като в това писмо са изложени същите аргументи.</p>

<p>„Етика в медицината“ Правозащитна издателска група „Свобода за всеки“ Първи Дамски Клуб за развитие на община Смолян Фондация „Възстанови живот“, гр. Русе Фондация „Светлина на Балканите“ Разширен комитет за защита на индивида и семейството (СЕДИФ) Фондация „Съживление“ Фондация „Корнърстоун“ Фондация „Компас“ Фондация СЕД Фондация „Път към човека“ Кауза „Събуди се“ Фондация „Освободи“ Форум за съвременно образование Фондация „Мисия възстановяване“ Гражданско сдружение „Вяра и бъдеще“ Гражданско сдружение „Сърце за България“ Гражданско сдружение „Пълноценен живот“ Гражданско сдружение „Родители обединени за децата“ Гражданско сдружение „Вяра и просвета“ Гражданско сдружение „Институт за принципи на правото“ Християнреформистска партия Фондация „Актуални</p>	<p>институционализация. Още повече темпото, с което се развиват децата в тази възраст е строго индивидуално и не може да се поставят рамки и налагат стандарти. Резултатите от предучилищната подготовка зависят не от нейната продължителност или начална възраст, а от подкрепящата селна среда. 5. Задължителното образование в европейските държави включват преобладаващо от 6 години. Не съществува европейски докент, който изисква въвеждане на задължително предучилищно образование за децата от 4 годишна възраст. В малките страни, в които държавното образование започва от по-ранна възраст - 5 год., то не е задължително. В тези страни съществуват и концептуално алтернативни свободни училища и неучилищни форми на образование, между които родителите могат да избират съобразно индивидуалното развитие и потребности на детето си. Резултатите на българските ученици, прекарвали осем или повече години в системата на българското държавно образование, на международния тест PISA показват, че близо 40% от тях са функционално неграмотни и неспособни да мислят и анализират. Проблемите с неефективността, невключването на ученици и/или ранното им отпадане от образователната система няма как да бъдат разрешени, чрез принудителното разширяване на нейният обхват. Подобни действия биха отклонили нужните ресурси, за постигане на качествени реформи в началния и среден курс на образованието. Уважаеми Дами и Господа, Във връзка с гореизложеното най-учтиво настояваме: 1. Да не допускате въвеждането на задължителната предучилищна подготовка за децата на 4-годишна възраст. 2. За Вашето официално становище във връзка с повдигнатите в настоящото писмо аргументи, съобразено с действащото у нас законодателство и с международните актове, към които страната ни се е присъединила. 3. Да се организира и проведе широк обществен дебат по темата с адекватно медийно покритие и да се запознае българската общественост с различните мнения относно</p>		
--	---	--	--

	<p>младежи“ Фондация „България си струва“ Фондация „Адвокати за живот“ Фондация „ХИП България“ Училище ФРЕНЕ Фондация „Възможности за всеки“ Гражданско сдружение „Единение“ Фондация „Жулиевия дом“ Национална Асоциация Българско Черноморие Гражданско сдружение „Деца на природата“ Гражданско сдружение „Единение за семейството и децата“ Родителски кооператив „Цветна надежда“ Фондация „Ум, характер и личност“ Фондация „Бащинство“ Получено чрез деловодната система на МОН</p>	<p>негативите и позитивите от въвеждане на подобно законодателство. Като родители и граждани, представляващи различни организации и родителски движения, застъпвайки се за правата на десетки хиляди родители, избрали да останат и отгледат децата си в родината, се обявяваме срещу приемането на задължителното предучилищно обучение за 4- годишните деца и настояваме да се съобразите с нашите искания. В случай, че отнемете свободата на избор и правата ни на родители, свързани с начина на образование на нашите деца, ще призовем всеки загрижен за развитието, образованието и бъдещето на родината гражданин да оттегли подкрепата си към Вас като управляващи на предстоящите избори и да предприеме активни граждански действия</p>		
64.	<p>МЕЛНИШКИ ЕПИСКОП Получено по ел. поща</p>	<p>Има изразено становище на Светия Синод на БПЦ - БП относно предвижданите изменения в Законопроект за предучилищното и училищното образование № 202-01-201 на 41 НС на Р. България. Това становище е одобрено от Светия синод на БПЦ- БП в пълен състав на 15.06.2012г. с решение по протокол №17. На 12.12.2012г. е направено и ИЗЯВЛЕНИЕ НА СВ. СИНОД - относно правата на родителите и принудителната институционализация на децата от най-ранна възраст. В него Светият Синод на БПЦ- БП категорично се е противопоставил на идеята на законодателя за твърде</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Изпратеното становище на Светия Синод на БПЦ от 12.12.2012 г. не се отнася до въвеждането на задължителното предучилищно образование. Включването на деца в предучилищното образование не представлява включването им в учебен процес.</p>

		<p>ранното въвличане на децата в учебния процес. Тази идея е прокарана и в горесцитирания законопроект, който предвижда принудителна институционализация на децата още от 4-годишна възраст. Тя е нормативно регламентирана с предвиденото изменение на чл.8 от закона, съгласно което се въвежда задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст на детето.</p> <p>Потвърждава се вече изразеното становище на Светия синод от 2012 г., че с така предлаганото ново изменение на Закона за предучилищното и училищно образование противоконституционно родителите се лишават от правото им да осигуряват и да избират вида възпитание и образование на своите деца според своите философски, религиозни и педагогически убеждения (установено и в Европейската харта за правата на човека, Европейската конвенция за правата на човека, Всеобщата декларация за правата на човека и Международния пакт за политическите и граждански права</p>		
65.	<p>Тръст за социална алтернатива Получено по ел. поща</p>	<p>Бихме искали да представим на Вашето внимание становище на Фондация „Тръст за социална алтернатива“ относно предложените с проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование мерки за подпомагане чрез средства от държавния бюджет на заплащането на таксите за ползване на детски градини.</p> <p>Като организация, посветена на каузата за намаляване на неравенствата в ранното детско развитие, образованието и достъпа до пазара на труда, сред най-уязвимите икономически общности, Фондация „Тръст за социална алтернатива“ (ТСА) подкрепя подпомагането чрез средства от държавния бюджет на заплащането на таксите за ползване на детски градини за нуждаещи се семейства като мярка за облекчаване на финансовите бариери пред достъпа до ранно образование.</p> <p>Детската градина в България все още остава твърде скъпа за много семейства с ниски доходи. По данни на Евростат за 2018 г. едно от всеки три деца в България живее в риск</p>	<p>Приема се по принцип</p>	<p>Конкретните предложения са насочени към последващите действия, след като законопроектът бъде приет. Министерството на образованието и науката ще вземме предвид предложенията при изработване на подзаконовите нормативни актове.</p>

		<p>от бедност или социално изключване. Вярваме, че чрез предоставянето на възможност за всяко дете, независимо от материалното положение на неговото семейство, да има достъп до качествена среда за ранно образование и грижа е най-добрата инвестиция в бъдещето на нашето общество.</p> <p>Фондация „Тръст за социална алтернатива“ със своите партньори винаги е подкрепяла универсалния достъп до ранно образование и премахването на таксите за посещаване на детска градина за всички деца. Подкрепяме предложението на Министерство на образованието и науката за премахване на таксите за най-нуждаещите се деца като прагматичен подход за премахване на бариерите пред участието в ранно образование за семействата, изправени пред най-сериозни икономически трудности. В резултат от активната работа на мрежа от 23 неправителствени организации в цялата страна, в рамките на проект „Готови за училище“ на ТСА, осъществен в 236 населени места в периода 2014-2015 г. и обхващащ 5,700 деца, разполагаме с висококачествени доказателства за наличието на финансови бариери пред повишаването на обхвата в ранно образование, както и за икономически най-ефективния подход за преодоляването им⁷. Проектът, който е първи по рода си в България и е съпроводен с независима оценка на въздействието, чрез рандомизирано контролирано проучване на Световната банка, доказва категорично, че предоставянето на безплатен достъп до детска градина намалява наполовина дела на незаписаните в детска градина деца от уязвими общности, и повишава посещаемостта с около 20%.</p> <p>Нещо повече, в контекста на възможните ефекти от икономическата среда в страната вследствие на пандемията от коронавирус, и очаквано понижаване доходите на част от населението, тъкмо в този момент обществената значимост на предложената мярка е особено висока.</p> <p>Налице са множество научни изследвания за високите</p>		
--	--	--	--	--

⁷ Насърчаване на посещаемостта на детска градина от деца в неравностойно положение- Експериментални доказателства от България (Supporting disadvantaged children enter kindergarten: experimental evidence from Bulgaria). Вашингтон, Световна банка.

		<p>обществени ползи от участието на децата от общности с ниски доходи в качествени програми за ранно детско образование. Когато за неравнопоставеността между децата не се намери решение на ранен етап, с времето тя се превръща във все по-сложен проблем, като цената, която обществото трябва да плати, за да се коригира неравнопоставеността, значително се повишава с нарастване на възрастта на децата. В дългосрочен план инвестицията в достъп до ранно образование и подкрепа за развитието на потенциала на всяко дете е мярката с най-висока социално-икономическа възвращаемост⁸. Същевременно това е и възможност за България да подобри икономическите си показатели си, и да има водеща роля по отношение постигането на приобщаване и просперитет в рамките на държавите-членки на Европейския съюз.</p> <p>Фондация „Тръст за социална алтернатива“ заедно с мрежа от 23 неправителствени организации от 2017 година осъществява застъпничество за премахване на таксите за детска градина, както на национално и международно ниво, така и на местно ниво сред българските общини. Данните от собствено проучване на ТСА към началото на 2020 г. показват, че над 60 общини в страната са премахнали таксите за детски градини за всички деца в общината. Тази инициатива на органите на местното самоуправление у нас, въпреки намаляването на приходната част на техните бюджети, е ярко доказателство за ефективността на мярката и за ползите от нея за децата и техните семейства. В този смисъл, ТСА отчита важността на установяването на национална политика за подпомагане заплащането на таксите за ползване на детски градини чрез средства от държавния бюджет и считаме предложената мярка за стъпка в правилната посока.</p>		
--	--	---	--	--

⁸ Вж. напр. Heckman, James J. 2006. "Skill Formation and the Economics of Investing in Disadvantaged Children." *Science*, 312(5782): 1900-1902; Schweinhart, L.J., Montie, J., Xiang, Z., Barnett, W.S., Belfield, C.R., Nores, M. (2005) "Lifetime Effects: The High/Scope Perry Preschool Study through Age 40." Campbell F., Conti, G., Heckman, J.J., Moon, S.H., Pinto, R., Pungello, E., Pan, Y. (March 2014) "Early Childhood Investments Substantially Boost Adult Health."

		<p>Фондация „Тръст за социална алтернатива“ отправя следните предложения по отношение на предложената мярка и последващото формулиране на конкретните елементи от приложението ѝ на подзаконово ниво:</p> <p>Необходимо е критериите за обхвата на мярката да бъдат дефинирани максимално ясно и да позволяват обхващане на всички деца, живеещи в бедност или в риск от бедност, с оглед утвърдените международни дефиниции за детската бедност и риск от бедност, които надхвърлят задоволяването на основните жизнени потребности на децата. В тази връзка е важно да продължи търсенето на адекватни мерки за гарантиране достъп на деца в отдалечени населени места без достъп до услугата в населеното място, или за децата на възраст, която затруднява организирането на транспорт до друго населено място.</p> <p>По отношение на възрастовия обхват, ТСА отстоява виждането, че е важно мярката изрично да гарантира възможности за подпомагане достъпа до ранно образование за всички семейства, попадащи в горната категория. Данните от проект „Готови за училище“ показват, че най-голям ефект от премахване на таксите е налице именно за деца на възраст 3-4 години. Тези резултати се потвърждават и от редица международни изследвания като PISA и PIRLS.</p> <p>Не на последно място, паралелно с прилагането на мярката, е важно да се подсигури консистентно и справедливо изчисляване на държавния принос. Вярваме, че могат да бъдат намерени и адекватни механизми за компенсирание на онези български общини, които вече са премахнали таксите за посещаване на детска градина с решение на Общинския съвет, отчитайки важноста на тяхната инициативност за облекчаване на десетки семейства в покриване на разходите за ранно образование на техните деца, а и за натрупване на опит от приложението на сходни мерки.</p> <p>Считаме че е необходим продължаващ диалог по горепосочените елементи на националната политика с експертите и с широката общественост в процеса на</p>		
--	--	--	--	--

		<p>разработването на подзаконовата нормативна уредба. Вярваме, че горепосочените предизвикателства могат да намерят адекватен отговор чрез мониторинг върху ефектите от предложената мярка в периода на първоначалното ѝ прилагане, анализ на ползите и разходите и търсене на ефективни решения в случай на възникващи предизвикателства. Надяваме се да можем да подкрепим Министерство на образованието и науката в процеса на мониторинг върху приложението и ефектите от мярката и да съдействаме с експертизата и наблюденията от дългогодишния си опит от теренни изследвания и инициативи, свързани с достъпа до ранно образование.</p>		
66.	<p>Дирекция „Организация и контрол“, МОН Получено чрез деловодната система на МОН</p>	<p>По повод публикувания за обществено обсъждане Проект за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование и във връзка с обучението на учениците от разстояние в условията на извънредното положение на територията на страната от 13 март 2020 г., обявено с решение на Народното събрание предлагам да се регламентира законово възможността образователният процес да се осъществява от разстояние.</p> <p>Обучението от разстояние в електронна среда може успешно да се използва от училища при извънредни обстоятелства, тогава когато компетентен орган е разпоредил присъствените учебни часове за учениците в дневна, вечерна, задочна, индивидуална и комбинирана и дуална форма на обучение във всички училища в определен регион или в цялата страна или в отделно училище да не се провеждат.</p> <p>Начинът за реализиране на електронното обучение от разстояние следва да се избира от училището, като се отчитат възрастовите особености на учениците, интернет свързаността, наличните ресурси и техника и дигиталните умения на участниците в процеса.</p> <p>При липса на възможност за осъществяване на обучението в електронна среда от разстояние, може да се използва друг подходящ начин, за осигуряване на ефективност и непрекъснатост на процеса.</p>	Приема се	<p>Предложението е аргументирано със следните мотиви, които са целесъобразни:</p> <ul style="list-style-type: none"> • възможността да се гарантира непрекъснатост и ритмичност на учебния процес; • усвояване на знания, умения и компетентности по отделните учени предмети без да се налага реструктуриране на учебния материал; • преодоляване на натовареността на учениците след връщането им присъствена форма; <p>осигуряване на оптимална заетост на децата и учениците.</p>